

Başvuru Numarası : 2025/1459-2025/2550
Toplantı Tarihi/Sayısı : 24.12.2025/252
Karar Numarası : 2025/894
Başvuran :
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : Google İstanbul Bilgi Teknolojileri Limited Şirketi
Muhatap Vekili : -
Muhatap Adres :

I. BAŞVURU KONUSU

1. Başvuru, yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcısı YouTube isimli video paylaşım platformunda, başvuran tarafından haber yapmak amacıyla yayınlanan “Filistin”, “Gazze”, “Kudüs” konulu video içeriklerinin YouTube tarafından yayından kaldırılması ve başvurana ait hesap içeriklerinin kısıtlanması nedeniyle siyasi ve felsefi görüş temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, 27/5/2025 tarihli ilk başvuru dilekçesinde özetle:

a. Aktif olarak gazetecilik ve muhabirlik yaptığını,

b. 7/10/2023 tarihinden itibaren İsrail tarafından Filistin topraklarında başlatılan saldırılar nedeniyle Ankara’da birçok barışçıl yürüyüş ve toplumsal eylem gerçekleştirildiğini ve olaylara ilişkin basın açıklamalarının yapıldığını,

c. Bu etkinlikleri takip ederek kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla video içerikler üretilip paylaşımında bulunduğunu,

ç. Ancak özellikle “Filistin”, “Gazze”, “Kudüs” gibi başlıklar içeren videolarının ve haber içeriklerinin YouTube platformu tarafından sürekli olarak sansürlendiğini,

d. Bu kapsamda çok sayıda videosunun yayından kaldırıldığını, içeriklerinin kısıtlandığını,

e. Kanalına defalarca uyarı yapılarak paylaşımlarının kısıtlandığını,

f. Yaptığı itirazların gerekçesiz şekilde reddedildiğini,

g. Bu nedenle mesleğinin gereği olan haber yayma faaliyetlerini bu mecrada sürdüremez hale geldiğini,

ğ. En son “Ankara’da Tek Gündem: Gazze sloganıyla yürüyüş düzenlendi” başlığıyla hazırladığı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/

videonun yayından kaldırıldığını,

h. Söz konusu platforma video yükleyemediğini ve ayrıca tarafına "90 gün içinde başka hak ihlalleri yapılırsa kanalınız tamamıyla kapanacaktır." şeklinde uyarıda bulunulduğunu,

i. Yaptığı itirazların sonuçsuz kaldığını, her başvurusunun yeterli bir gerekçe içermeyen "yeniden inceleme isteği reddedilmiştir." şeklinde cevaplandığını,

i. Kendisine karşı siyasi görüş temellinde ayrımcılık yapıldığını, iddia etmektedir.

3. Başvuran ilk başvurusunun devamı niteliğinde 16/8/2025 tarihli ikinci başvuru dilekçesinde ise özetle;

a. Daha önce konuya ilişkin olarak başvuruda bulunduğunu,

b. Söz konusu başvurudan sonra 10/8/2025 tarihinde Ankara'da yapılan barışçıl yürüyüş ile ilgili hazırladığı 3 adet videosunun da YouTube tarafından yayından kaldırıldığını,

c. Yaptığı bazı itirazların olumlu neticelendiğini fakat şiddet içermeyen sadece Filistin ile ilgili olan birçok videosuna ilişkin itirazlarının reddedildiğini,

ç. Bu durumun siyasi görüş temelinde ayrımcılık teşkil ettiğini, iddia etmektedir.

4. Başvuranın ayrımcılık iddiasına muhatap olan YouTube isimli video paylaşım platformu yurt dışı kaynaklı sosyal bir ağ sağlayıcısıdır. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından paylaşılan verilerden YouTube isimli platformun Türkiye temsilciliğinin Google İstanbul Bilgi Teknolojileri Limited Şirketi tarafından yapıldığı görülmektedir.

5. Google İstanbul Bilgi Teknolojileri Limited Şirketi ilk başvuruya ilişkin sunduğu yazılı görüşünde özetle:

a. Başvuranın kanalı ve videoları ile bu kanal ve videolara uygulanan ihtarlar dair kapsamlı bir incelemenin gerçekleştirildiğini,

b. İçeriklere dair başvuran hakkında toplam yirmi defa ihtar uygulandığının teyit edildiğini, ihtarların temellerinin tekrar değerlendirildiğini,

c. Bu doğrultuda, 17 adet videoya ilişkin yapılan tekrar değerlendirme sonucunda "*başvuranın videolarına uygulanan ihtarlardan 17 tanesinin çözümlenmesi ve bu videoların gizli moda getirilmesi, başvuranın bu 17 video hakkında bir bildirim alması ve videoların tamamen geri yüklenmesi için ek bir değerlendirmeye daha konu olmak üzere ek bağlam sağlaması talep edilecektir.*" şeklinde kanaate varıldığını,

ç. İhtara konu olan 17 videonun YouTube'un "*Şiddet Yanlısı radikal örgütler ve suç örgütleriyle ilgili politikasını*" ihlal edebilecek, "*yabancı terörist örgütler*" ya da yaptırıma tabi olmuş kişiler tarafından üretilen içerikler gibi içeriklerin yüklenmesi durumunda uygulanan daha özellikli bir politika kapsamında değerlendirildiğini,

d. Bu hallerde üreticinin bu grupları ya da herhangi bir şiddet eylemini övme gibi bir niyetinin olmadığını ve söz konusu olayları belgelemek amacıyla bu videoyu yüklediğinin açık olması gerektiğini,

e. Bu nitelikteki videoların incelendiğini, kullanıcının terör örgütlerini övmek ya da büyütme gibi bir niyetinin olmadığını tespiti halinde kullanıcılara ek bilgi sunma fırsatı tanıyan politikanın uygulandığını, yeterli ek bağlamın sağlandığının tespit edilmesi halinde videonun yeniden tam olarak erişime açıldığını,

f. Başvuranın bu politikalara konu olabilecek olan 17 videosu hakkında, niyetini açık hale getirmek için herhangi ek bir bilgiyi sağlamadığının tespit edildiğini,

g. Bu nedenle söz konusu ihtarların çözümlenmeye ve bu videoların gizli moda alınarak başvurudan ek bilgi talep edilmesine karar verildiğini,

ğ. Böylece başvuranın bu videoları yüklemekteki amacının açıklığa kavuşturulabileceğini,

h. Başvurandan alınan ek açıklamalar uyarınca bu videoların YouTube'un "*Şiddet yanlısı radikal örgütler ve suç örgütleriyle ilgili politikasını*" ihlal eder nitelikte olup olmadığının tekrar değerlendirileceğini,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

i. Başvuran tarafından sağlanan ek bağlamın, niyetinin terör örgütlerini övmek olmadığının anlaşılması için yeterli olması halinde bu videoların tekrar tam olarak erişilebilir hale getirileceğini,

ii. Söz konusu 17 video haricinde başvurana ait diğer 2 videoya ilişkin yapılan değerlendirmede ise bu videoların esasen YouTube'un "*Şiddet yanlısı radikal örgütler ve suç örgütleriyle ilgili politikası*" uyarınca yayından kaldırıldığının tespit edildiğini,

iii. Bununla birlikte içeriklerin dikkatli bir şekilde tekrar değerlendirilmesi üzerine bu videoların yasaklı terör örgütlerini, yaptırma tabi kişileri övme amacı taşımadığını ve başka bir politikayı ihlal edecek bir husus içermediğinin tespit edildiğini,

iv. Bu nedenle bu videoların tekrar tam olarak erişilebilir hale getirilmesine karar verildiğini,

v. İçeriği tekrar değerlendirilen ihtar yaptırımına konu olan diğer bir video hakkında ise ihtar yaptırımının devamına karar verildiğini,

vi. Söz konusu videonun Hamas tarafından oluşturulduğunu ve yaptırma tabi tutulmuş bir kişi olan Ebu Ubeyde'ye ait bir konuşma içerdiğinin tespit edildiğini,

vii. Platformda "*yasaklı terör örgütleri veya yaptırma tabi kişilerin*" içeriklerine izin verilmediğini, başvuranın bu videoyu yayınlamaktaki niyetini ortaya koyacak herhangi bir ek bağlam sunma girişiminin olmadığını, içeriğin yalnızca yaptırma tabi bir kişinin konuşmasının yeniden yüklenmesinden ibaret olduğunu ve bu nedenle söz konusu videonun platformun ilgili politikasını ihlal ettiğini,

viii. Başvuranın kanalında yer alan videolar dışında ilgili kanala iletilen uyarılar ve kısıtlamalar hakkındaki iddialarına istinaden kanalın kendisine ilişkin de bir incelemenin yürütüldüğünü, başvurana ait kanalın YouTube topluluk kuralları yapısı nedeniyle bir ihtar aldığını,

ix. Bu ihtar nedeniyle çeşitli kısıtlamaların söz konusu olduğunu, bunların süresinin spesifik bir kanal için belirli bir süre içerisinde kaç tane ihtar alındığına bağlı olarak değiştiğini,

x. İhtarlar üzerine uygulanan kısıtlamaların YouTube yardım merkezinde yer alan YouTube'da Topluluk Kuralları ihtarlarıyla ilgili temel bilgiler rehberi içerisinde detaylı olarak anlatıldığını, belirtmiştir.

6. Muhatap ikinci başvuruya ilişkin sunduğu yazılı görüşünde özetle:

a. İkinci başvuruya konu üç adet videonun YouTube'un "*Şiddet yanlısı radikal örgütler ve suç örgütleriyle ilgili politikası*" uyarınca gizli moda alındığını,

b. Söz konusu içeriklere başvuran tarafından uygun ölçüde bağlam eklenene kadar, içeriklerin gizli modda kalacağını,

c. Somut olayda YouTube'un "*Şiddet yanlısı radikal örgütler ve suç örgütleriyle ilgili politikası*" kapsamına giren bir örgütü yücelttiği değerlendirilebilecek içerikler bulunduğunu tespit ettiğini,

ç. İlgili videoların kamu yararına faaliyet gösteren bir kişi (başvuranın bir gazeteci olması nedeniyle) tarafından yüklendiğinin göz önünde bulundurulduğunu,

d. Bu nedenle, başvurana söz konusu videoları yeniden düzenledikten sonra, tam olarak yeniden yayınlanması için fırsat tanıdığını ve bu durumun başvurana da bildirildiğini,

e. İlgili videoların gizli moda alındığını ve bu işlemler nedeniyle kanala herhangi bir ihtar veya yaptırım uygulanmadığını,

f. Başvurana "*Şiddet yanlısı aşırı veya suç örgütlerini övmeyi, teşvik etmeyi ya da desteklemeyi amaçlayan içeriklere YouTube'da izin verilmemektedir. Eğitimsel, belgesel, bilimsel veya sanatsal bağlam taşıyan içerikler için sınırlı istisnalar yapılabilir. Videoyu gizli olarak kilitledik. Daha fazla bilgi için lütfen Yardım Merkezimizi ziyaret edin.*" şeklinde mesaj gönderildiğini,

belirtmiştir.

7. Muhatabın ilk ve ikinci başvuruya ilişkin cevabi görüşü ve ekleri 15/8/2025 ve 6/11/2025 tarihlerinde

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

başvurana iletilmiş ve görüşü talep edilmiştir. Görüş talep yazısı 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca usulüne uygun olarak tebliğ edilmiş ise de; başvuran yasal süre içerisinde Kurumumuza ilave bir görüş sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

A. Ulusal Hukuk

8. Anayasa'nın başlangıç bölümünün altıncı paragrafında: *“Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu”* ifade edilmiştir.

9. Anayasa'nın *“Kanun önünde eşitlik”* başlıklı 10'uncu maddesinin birinci fıkrası; *“Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.”* hükmü yer almaktadır.

10. Anayasa'nın *“Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması”* başlıklı 13'üncü maddesi; *“Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.”* hükmünü içermektedir.

a. İfade ve Basın Özgürlüğü ile İlgili Mevzuat

11. Anayasa'nın *“Düşünce ve kanaat hürriyeti”* başlıklı 25'inci maddesi; *“Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz.”* şeklindedir.

12. Anayasa'nın *“Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti”* başlıklı 26'ıncı maddesi; *“Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir.*

Bu hürriyetlerin kullanılması, millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir.

Haber ve düşünceleri yayma araçlarının kullanılmasına ilişkin düzenleyici hükümler, bunların yayımını engellemek kaydıyla, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlanması sayılmaz.

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir.” hükmünü ihtiva etmektedir.

13. Anayasa'nın *“Basın hürriyeti”* başlıklı 28'inci maddesinin ilk üç fıkrası şöyledir;

“Basın hürdür, sansür edilemez.

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasanın 26 ve 27'nci maddeleri hükümleri uygulanır.”

14. Anayasa'nın *“Temel hak ve hürriyetlerin korunması”* başlıklı 40. maddesinin birinci fıkrası;

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

"Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkânının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir." hükmünü içermektedir.

b. Ayrımcılık Yasağı ile İlgili Mevzuat

15. 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinin (d) bendine göre: "*Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi*" ifade eder.

16. Mezkûr Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve Ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi ise; "*Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. Bu kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. Ayrımcılık yasağının ihlali halinde, konuya ilişkin yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.*" şeklinde düzenlenmiştir.

17. Mezkûr Kanun'un "Ayrımcılık türleri" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında, ayrımcılık türleri; "*a) Ayrı tutma b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama c) Çoklu ayrımcılık ç) Doğrudan ayrımcılık d) Dolaylı ayrımcılık e) İşyerinde yıldırma f) Makul düzenleme yapmama g) Taciz ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık*" olarak sayılmıştır.

18. Mezkûr Kanun'un "Ayrımcılık yasağının kapsamı" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; "*Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.*" hükmü yer almaktadır.

19. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde, Kurum'un, "*ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

20. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında; "*Ayrımcılık yasağı ihlalinin zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.*" hükmü yer almaktadır.

B. Uluslararası Hukuk

a. İfade ve Basın Özgürlüğü ile İlgili Mevzuat

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

21. Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin 19'uncu maddesi şöyledir; "1. Herkes, kimsenin müdahalesi olmaksızın istediği düşünceye sahip olma hakkına sahiptir.

2. Herkes, düşüncelerini açıklama hakkına sahiptir; bu hak, herkesin, ülkesel sınırlara bağlı olmaksızın her çeşit bilgiyi ve fikri, sözlü, yazılı ya da basılı biçimde, sanat eserleri biçiminde ya da kendi seçeceği herhangi bir başka biçimde araştırma, edinme ve iletme özgürlüğünü de içerir.

3. Bu maddenin 2. fıkrasında öngörülen hakların kullanılması, özel bazı görev ve sorumlulukları da beraberinde getirir. Dolayısıyla, bunlara bazı sınırlamalar da konulabilir; ancak, bu sınırlamaların yasalarda öngörülmüş olması ve;

(a) Başkalarının haklarına ve şöhretine saygı bakımından ve;

(b) Ulusal güvenliğin, kamu düzeninin ya da kamu sağlığı ve genel ahlakın korunması bakımlarından gerekli olması zorunlu olmalıdır."

22. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) / (Sözleşme) ifade özgürlüğünü düzenleyen 10'uncu maddesi şöyledir: "1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir."

23. Avrupa Komisyonu Bakanlar Komitesi'nin Üye Devletlere Gazeteciliğin Korunması, Gazetecilerin ve Diğer Medya Mensuplarının Güvenliğine İlişkin CM/Rec(2016)4 Sayılı Tavsiye Kararının "İfade Özgürlüğü" başlığı altındaki 2'nci maddesine göre; "Sözleşme'nin 10. maddesinde güvenceye alınan ifade ve bilgilenme özgürlüğü, demokratik toplumların temel direklerinden biridir ve her bireyin ilerlemesi ve gelişimi için temel şartlar arasındadır. İfade özgürlüğü, yalnızca olumlu bulunan veya zararsız ya da ilgilenmeye değmez görülen "bilgi" veya "düşünceler" için değil, aynı zamanda Devletin veya halkın bir bölümü için incitici, şoke edici veya rahatsız edici bilgi ve düşünceler için de uygulanır. İfade özgürlüğü bu şekliyle, çoğulculuk, hoşgörü ve açık fikirliliği içeren demokratik bir toplumun önkoşullarından biri olan sağlıklı kamuoyu tartışmalarını da kolaylaştırır. Gazeteciler ve diğer medya mensuplarının ifade özgürlüğü hakkına yapılacak herhangi bir müdahale, başkalarının bilgi ve düşünce edinme hakkına ve kamuoyu tartışmalarına da müdahale sayılacağından toplumda sarsıntılara yol açar."

24. Aynı Tavsiye Kararının "Kamusal tartışmalara katkı" başlığı altındaki 29'uncu maddesinde; "Gazeteciler ve diğer medya mensupları, demokratik toplumlarda kamu veya toplum bekçiliği görevi üstlenerek, bilgi ve fikir alışverişini sağlayan ortak düzlemler oluşturarak kamuoyu tartışmalarına ve fikir edinme süreçlerine esaslı katkıda bulunur. Bekçilik görevleri arasında kamuoyunu ilgilendiren konularda toplumu bilgilendirmek, yorumlar yapmak, resmi makamları ve diğer güç odaklarından hesap vermelerini istemek, yolsuzluk ve görevin kötüye kullanılması olaylarını açığa çıkarmak sayılabilir." denilmektedir.

25. Tavsiye Kararının "Caydırıcı etki" başlığı altındaki 33'üncü maddesi ilk cümlesinde; "İfade özgürlüğü hakkına müdahalenin korkuya yol açması, bunun otosansüre, nihayetinde de kamuoyu tartışmalarının kısırlaşmasına neden olması durumunda ifade özgürlüğü üzerinde caydırıcı etki meydana gelir ve bu da bir bütün olarak toplumun zararınadır." şeklinde düzenlenmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

b. Ayrımcılık Yasağı ile İlgili Mevzuat

26. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 2'nci maddesinde; *"Herkes ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayrım gözetmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir."* hükmü yer almaktadır.

27. BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin 2'nci maddesine göre *"Herkes yasalar önünde eşittir ve hiçbir ayrım gözetilmeksizin yasalarca eşit derecede korunur. Bu bakımdan yasalar her türlü ayrımı yasaklayacak ve ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka fikir ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum veya diğer statüler gibi her bağlamda ayrımcılığa eşit ve etkili korumayı temin edecektir."*

28. AİHS'in Ayrımcılık Yasağını düzenleyen 14'üncü maddesi şöyledir: *"Bu Sözleşme 'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır."*

IV. DEĞERLENDİRMELER

1. KABUL EDİLEBİLİRLİK YÖNÜNDEN

29. Başvuranın, dilekçesi ve ekli belgelerinden kendi adını taşıyan "... isimli YouTube hesabında yayınlamak istediği video içeriklerinin YouTube tarafından yayından kaldırılması üzerine yeniden inceleme isteği göndermek suretiyle YouTube'a birden fazla kez itirazda bulunduğu ancak yapılan itirazların reddedildiği anlaşılmıştır. Bu durum karşısında açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilmezliğine karar verilmesini gerektirecek başkaca bir nedenin de bulunmadığı anlaşılan başvuru kapsamında başvuranın siyasi ve felsefi görüş temelinde ayrımcılığa maruz kaldığına ilişkin iddiaların esas incelemesi yapılabilecek bir başvuru olarak değerlendirilebileceği sonucuna varılmıştır.

2. ESAS YÖNÜNDEN

2.1. İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ YÖNÜNDEN

Genel Olarak İfade ve Basın Özgürlüğü

30. 1950'de kabul edilen AİHS, ifade özgürlüğünü 10'uncu maddesinin birinci fıkrasında güvence altına alırken aynı anda ikinci fıkrasında da sınırlarını çizmiştir. Sözleşme'nin 10'uncu maddesinin birinci fıkrasında ifade özgürlüğü, demokratik bir toplumun temel taşlarından birini ve toplumun ilerlemesi için temel koşullardan birini oluşturmaktadır. Sözleşme'nin 10'uncu maddesinde basın özgürlüğüne açıkça yer verilmemişse de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), içtihadında 10'uncu maddede yer alan özgürlüklerden yararlanma konusunda basın mensuplarına özel bir statü tanıyan ilke ve kurallar grubu geliştirmiştir. İfade özgürlüğü kapsamında, fikir sahibi olma özgürlüğü Sözleşme'nin 10'uncu maddesi ile garanti altına alınan diğer özgürlüklerin ön koşuludur. Bununla beraber, fikir ve bilgi verme özgürlüğü, bilgi ve fikir alma özgürlüğü, bilgiye erişim özgürlüğü de ifade özgürlüğünün kapsamı altındadır.

31. Mahkeme, basında bilgi, belge veya fotoğrafların yayınlanmasının kamu yararına hizmet etmesine ve

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

kamu yararına bir tartışmaya katkıda bulunmasına her zaman özel bir önem vermiştir. Mahkeme, ifade özgürlüğü ve sosyal medya içeriği bağlamında, ifade özgürlüğünün, çevrimiçi ortamdaki paylaşımları da kapsadığını, sosyal medya paylaşımları yüzünden verilen cezalar veya bireyleri caydırıcı yaptırımlar uygulamasının Sözleşme'nin 10'uncu maddesine aykırı olabileceğini, özellikle gazeteciler ve “kamusal tartışmaya katkı sağlayanlar”ın yüksek derecede korunur olduğunu kabul etmiştir. Mahkeme ayrıca basın söz konusu olduğunda denetimin daha da önemli olduğunu, nitekim çok kısa sürede güncelliğini yitirme tehlikesi bulunan haberlerin önleyici nitelikte sınırlamalara tabi tutulmasıyla değerini ve kamuoyu ilgisini kaybettiğine dikkat çekmektedir (AİHM, *Association Ekin/Fransa*, B. No:39288/98, 2001, para. 56; *Cumpănă ve Mazăre/Romanya* [BD], B.No.33348/96, 2004, para.118; *Ahmet Yıldırım/Türkiye*, B.No.3111/10, 2012, para. 47). Mahkemeye göre kamuyu ilgilendiren konularda gazeteciler geniş ve yüksek düzeyde korumadan yararlanmaktadır ve basın özgürlüğünün tehlikede olduğu durumlarda yetkililerin sınırlı bir takdir payı bulunmaktadır (AİHM, *Stoll / İsviçre* [BD], B.No.69698/01, 2007, para. 102).

32. Mahkeme, *Handyside/Birleşik Krallık* (B.No.5493/72,1976) kararında, Mahkemenin denetim görevinin, “*demokratik toplum*”u karakterize eden ilkelere azami dikkat göstermesini gerektirdiğini, ifade özgürlüğünün, böyle bir toplumun temel dayanaklarından birisi olduğunu, ilerlemesinin ve her bireyin gelişiminin temel koşullarından birini oluşturduğunu, 10'uncu maddenin ikinci fıkrası saklı kalmak kaydıyla, yalnızca olumlu karşılanan veya zararsız görülen ifadeler için değil, aynı zamanda devleti ya da nüfusun herhangi bir kesimini rahatsız eden, sarsan veya huzursuz eden ifadeler için de geçerli olduğunu, çoğulculuk, hoşgörü ve açık fikirlilik olmaksızın “*demokratik toplum*”dan söz edilemeyeceğini, bunun da, bu alanda getirilen her türlü “*biçimsellik*”, “*koşul*”, “*sınırlama*” veya “*ceza*”nın, güdülen meşru amaçla orantılı olması gerektiği anlamına geldiğinin altını çizmiştir. Mahkeme söz konusu kararda, başvurana ait kitaba karşı alınan tedbirlerin, başvuranın ifade özgürlüğünden ve mülkiyet haklarından yararlanması bakımından ayrımcılığa maruz kaldığını, özellikle, siyasi görüşleri nedeniyle hedef alındığını ortaya koymuştur (AİHM, *Handyside/Birleşik Krallık*, para.49, 66). Mahkeme, buna ilaveten, kamuoyuna siyasi meseleler ve kamuyu ilgilendiren diğer konularda bilgi ve fikir vermenin basının görevi olduğunu, aynı zamanda kamuoyunun da bunları alma hakkı olduğunu hatırlatmaktadır (AİHM, *Lingens/Avusturya*, B. No.9815/82, 1986, para.41-42).

33. Mahkeme, genel olarak, gazetecilerin, olayları haberleştirmede özgür olması gerektiğini düşünmektedir (AİHM, *Selistö/Finlandiya*, B.No.56767/00, 2004, para. 60). Mahkeme Pedersen ve Baadsgaard/Danimarka (B.No.49017/99,2004) kararında, ifade özgürlüğünün, yalnızca olumlu karşılanan ya da zararsız veya kayıtsızlıkla karşılanan “*bilgi*” veya “*fikirler*” için değil, aynı zamanda rahatsız eden, sarsan veya huzursuz eden ifadeler için de geçerli olduğunu, bu özgürlüğün istisnalara tabi olduğu ancak bu istisnaların dar yorumlanması ve herhangi bir sınırlamanın gerekliliğinin ikna edici biçimde ortaya konulması gerektiğini belirtmiştir. Mahkeme söz konusu kararda ayrıca özgür bir basının demokratik bir toplumun sağlıklı işleyişini temin etmedeki vazgeçilmez rolüne yapılan vurgulayarak, basının özellikle adaletin işleyişi dahil olmak üzere kamu yararına ilişkin her konuda bilgi ve düşünceleri aktarmakla görevli olduğunu, kamuoyunun da bunları alma hakkı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, *Pedersen ve Baadsgaard/Danimarka*, para.49, 66).

34. Mahkeme, *Magyar Helsinki Bizottság/Macaristan* [BD] (B.No.18030/11, 2016, para.168) kararında, geleneksel basın organları tarafından göz ardı edilen bazı siyasi haberlerin, genellikle belirli web siteleri aracılığıyla ifşa edildiğini ve bu durumun yurttaş gazeteciliğini ortaya çıkardığını, söz konusu hizmetlerin engellenmesinin, kullanıcıları bilgi ve fikir alma ve verme özgürlüğü haklarını kullanabilmeleri için önemli bir araçtan yoksun bıraktığına vurgu yapmıştır. Mahkeme, buna ilaveten, internet sitelerinin, erişilebilir olmalarının yanı sıra çok sayıda veri saklama ve yayma kapasiteleri sayesinde, kamuoyunun haberlere erişimini iyileştirmeye ve genel olarak bilgi iletişimini kolaylaştırmaya büyük ölçüde katkıda bulunduklarından Sözleşme'nin 10. maddesinin uygulama alanı içinde yer aldığını vurgulamıştır (AİHM, *Times Newspapers Ltd/Birleşik Krallık* (no. 1 ve 2),

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Üç “Ölçüt”: Müdahalenin Hukuka Uygunluğu, Meşruluğu ve Demokratik Bir Toplumda Gerekliliği

Müdahalenin Hukuka Uygunluğu Ölçütü

35. İfade özgürlüğüne yapılan müdahalenin tespitinde Mahkeme tarafından üçlü test uygulanmaktadır. Mahkeme, öncelikle, müdahalenin “*yasayla öngörülmüş olup olmadığı*” hususunun belirlenmesine önem vermektedir. Her ne kadar Mahkeme tarafından aranan bu şart iç hukukta “*kanun*” olarak tanımlanmışsa da Mahkeme, kural koyma ve disiplinle ilgili yetkilerin kullanıldığı idari organlarca veya meslek örgütlerince kabul edilmiş kuralları da kapsadığını belirttiğinden (AİHM, *Barthold/Almanya*, B.No.8734/79, 1985, para. 46), eldeki başvuru açısından platform kurallarının başvurana uygulanmasının üçlü testin ilk koşulu olarak görülebileceği değerlendirilmektedir.

36. Mahkeme, bir normun yasa olarak kabul edilebilmesinin ön koşulu olarak erişilebilirlik ve öngörülebilirlik kriterlerini ölçüt olarak kabul etmiştir. Mahkeme, RTBF/Belçika (B.No.50084/06, 2011) kararında, basın alanında önleyici bir tedbir olarak konulacak yayım yasakları konusunda kesin ve belirli kurallar içeren özel bir hukuki çerçeve bulunmamasının, bu kapsamda yapılabilecek şikâyetlerin ve sahip oldukları takdir yetkisi doğrultusunda yargı mercilerinin somut olay bağlamında ulaşacakları çözümlerin çeşitliliğini artırma tehlikesi doğurması sebebiyle bilgi verme özgürlüğünün özünü zedeleyebileceğini eklemiştir. Basın alanında önleyici nitelikte sınırlamaların uygulanabilmesi için yasağın kapsamı üzerinde sıkı bir denetim ve muhtemel suistimalleri engellemek üzere etkili yargısal başvuru yolları öngören hukuki bir çerçevenin zorunlu olduğunu da vurgulayan AİHM, başvuru konusu olayda yeterli öngörülebilirliğin ve dolayısıyla kanunilik koşulunun sağlanmadığı gerekçesiyle başvuran yayın şirketinin ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiştir (AİHM, *RTBF/Belçika*, para.113-117).

37. Mahkeme, bu bağlamda Pinto Pinheiro Marques/Portekiz davasında, farklı şekilde yorumlanarak başvuran tarafından yapılan açıklamaları ceza kapsamına alan bir yasa hükmünün uygulandığına dikkat çekerek, müdahalenin yeterli yasal dayanağının bulunmadığına karar vermiştir (AİHM, *Pinto Pinheiro Marques/Portekiz*, B.No 26671/09, 2015, para.37-39). Mahkeme, Editorial Board of Pravoye Delo and Shtekel/Ukrayna kararında, internetten elde edilen bilgileri kullanan gazeteciler için iç hukukta yeterli güvencelerin bulunmaması nedeniyle, başvuranların, dava konusu yayının ortaya çıkarabileceği sonuçları uygun ölçüde öngöremediklerini tespit etmiş ve Sözleşme'nin 10. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan kanunla öngörülebilir olma ve hukuka uygunluk koşulunun karşılanmadığı sonucuna varmıştır (AİHM, *Editorial Board of Pravoye Delo and Shtekel/Ukrayna*, B.No.33014/05, 2011, para.66).

38. Mahkeme, bunların da ötesinde, Bayev and Others/Rusya kararında, yasaların demokratik toplumun doğasında bulunan eşitlik, çoğulculuk ve hoşgörü kavramlarıyla bağdaşmadığı hallerde, bu yasaların gerekliliğini de değerlendirmenin uygun olacağına karar vermiştir (AİHM, *Bayev and Others/Rusya*, B.No.67667/09, 201, para. 83).

39. Söz konusu başvuruda YouTube tarafından düzenlenen platform kurallarını yasa olarak öngördüğümüzde, söz konusu kuralların açıklık taşıması gerektiği ve muğlaklığa yer vermeyecek şekilde uluslararası hukukun genel prensiplerine aykırı olamayacağı açıktır. Diğer bir anlatımla, uluslararası hizmet sağlayan bir şirket olan YouTube'un kendi iç kurallarını belirlerken, uluslararası hukuk normları ile güvence altına alınan bireylerin temel haklarını kısıtlayıcı, keyfi bir yol izleyemeyeceği ortadadır. Bu durumda, başvuranın videolarına getirilen kısıtlamaların dayanağını oluşturan ve başvurana uygulanan platform kurallarının, başvuranın uluslararası

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

hukuk ve Anayasa ile güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüğünü ihlal edecek biçimde açık ve öngörülebilir olmadığı değerlendirilmektedir.

Müdahaleyle Gözetilen Amacın Meşruluğu Ölçütü

40. İfade özgürlüğüne müdahalenin meşru amaçları, Sözleşme'nin 10'uncu maddesinin ikinci fıkrasında tadadi olarak belirtilmiştir. Diğer bir anlatımla ifade özgürlüğünü kısıtlamaya yönelik sebeplerin listesi sınırlı sayıdadır. Bu nedenle ifade özgürlüğünün sınırlandırılmasında yetkili makamlar, ikinci fıkra da öngörülen liste dışında kalan herhangi bir başka amaca dayanamazlar. Mahkeme, Sözleşme'nin 10'uncu maddesinin ikinci fıkrasının politik ifadelerin veya kamu yararına ilişkin sorunların tartışılması üzerindeki kısıtlamalar bakımından çok dar bir kapsama sahip olduğuna karar vermiştir. Diğer bir anlatımla genel anlamda ifadelerin genel çıkarlara yönelik bir tartışmaya katkıda bulunduğu durumlarda takdir yetkisinin daraldığı kabul edilmektedir (AİHM, *Alekseyev/Ruya*, B.No.4916/07, 25924/08 ve 14599/09, 2010, para. 81).

41. Mahkeme, *Castells/İspanya* kararında, hukukun üstünlüğüne dayalı bir devlette basının öncü (başat) rolünün göz ardı edilmemesi gerektiğine dikkat çekmiş ve basının kamu düzeninin korunması ve başkalarının itibarının korunması gibi amaçlarla belirlenen çeşitli sınırları aşmamak zorunda olmakla birlikte, siyasal meseleler ve kamu yararına ilişkin diğer konularda bilgi ve düşünceleri aktarmakla yükümlü olduğunu, ayrıca basın özgürlüğünün, kamuoyuna, siyasi fikir ve tutumların öğrenme ve bu konuda kanaat oluşturma bakımından en etkili araçlardan birini sunduğunu, böylece demokratik toplum kavramının özünü oluşturan serbest siyasal tartışmaya herkesin katılmasının mümkün kılındığını belirtmiştir (AİHM, *Castells/İspanya*, B.No.11798/85, 1992, para.43).

42. Mahkeme, özellikle, kamuyu ilgilendiren ve kamu yararına olan hususlarda müdahale yapılmasını meşru olarak kabul etmemektedir. Kamu yararı, özellikle vatandaşların refahını veya toplumun hayatını etkilemesi bakımından kamuoyunu meşru bir şekilde ilgilendiren, dikkatini çeken veya kayda değer ölçüde kamuoyunu meşru bir şekilde etkileyen konularla ilgilidir. Ayrıca, önemli bir konuyla ilgili olan veya kamuoyunun bilgilendirilme konusunda menfaatinin bulunacağı bir sorun içeren önemli bir uyuşmazlığa neden olabilecek konularda da durum böyledir (AİHM, *Satakunnan Markkinapörssi Oy ve Satamedia Oy /Finlandiya* [BD], B.No.931/13, 2017, para.171).

43. Buna göre, basının ve medyanın kamu yararını ilgilendiren konuları keşfetmekteki rolü dikkate alındığında, başvuranın, İsrail'in Filistinlilere yönelik soykırımını haberleştirmesi, bu hususta kamuyu bilgilendirmesi, siyasi fikir ve görüşleri aktarmasına ilişkin olarak yayımladığı videolara YouTube tarafından getirilen kısıtlamaların meşru bir amaca hizmet etmediği değerlendirilmiştir.

Müdahalenin Demokratik Bir Toplumda Gerekliliği Ölçütü

44. Demokratik bir toplumda gereklilik ölçütü, Sözleşme'nin 10'uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamında ifade özgürlüğüne getirilen müdahalelerin meşruiyetinin belirlenmesinde merkezi bir rol oynamaktadır. Bu kavram, müdahalenin yalnızca yararlı, uygun veya arzu edilir olmasını değil, aynı zamanda “*acil bir toplumsal ihtiyaca (pressing social need)*” karşılık gelmesini gerektirir. Bu bağlamda, sınırlamayı öngören yetkililerce ileri sürülen gerekçelerin “*ilgili ve yeterli*” olması ve müdahalenin güdülen meşru amaçla orantılı bulunması zorunludur. Mahkeme, özellikle siyasi ifade ve kamuyu ilgilendiren meseleler söz konusu olduğunda bu takdir marjını dar yorumlamaktadır. Zira çoğulculuk, hoşgörü ve açık fikirlilik ilkeleri olmaksızın demokratik bir toplumdan söz edilemez ve bu ilkeler, rahatsız eden, sarsıcı ya da kışkırtıcı ifadelerin dahi korunmasını gerekli kılmaktadır.

45. Basın özgürlüğü bakımından “*demokratik bir toplumda gereklilik*” ölçütü, ifade özgürlüğüne yönelik müdahalelerin istisnai nitelikte olduğunu ve dar yorumlanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Basın, “*kamunun*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

bekçi köpeği” olarak, kamuoyunu ilgilendiren meselelerde bilgi ve fikirlerin aktarılmasında hayati bir işlev üstlenir. Bu nedenle basına yönelik bir müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli sayılabilmesi için, yalnızca soyut ve genel gerekçelere değil, somut ve ikna edici nedenlere dayanması; müdahalenin acil bir toplumsal ihtiyaca karşılık gelmesi ve izlenen meşru amaçla orantılı olması gerekir. Bu anlamda yetkililer, basının kamusal tartışmaya katkısı, kullanılan ifadelerin bağlamını, haberin kamu yararına ilişkin niteliğini ve hedef alınan kişinin kamuoyundaki konumunu dikkate almakla yükümlüdürler. Aksi halde, basın üzerinde caydırıcı bir etki (chilling effect) yaratacak yaptırımlar, Sözleşme’nin 10’uncu maddesiyle güvence altına alınan ifade özgürlüğünün özünü zedeleyecek ve çoğulcu demokratik düzenle bağdaşmayacaktır.

46. Mahkeme, ifade özgürlüğünün demokratik bir toplumun temel dayanaklarından birini oluşturduğunu ve basına sağlanması gereken güvencelerin özel bir önem taşıdığına, kamu yararına ilişkin bilgi ve düşünceleri aktarma yükümlülüğü altında olduğuna dikkat çekmektedir (AİHM, *Jersild/Danimarka*, B.No.15890/89, 1994, para. 31). Mahkeme, Cheltsova/Rusya kararında, ifade özgürlüğüne yapılan müdahalenin yeterli gerekçeler ortaya koymadaki başarısızlığı karşısında, yetkililerin “*Sözleşme’nin 10. maddesinde vücut bulan ilkelerle uyumlu standartlar uyguladıklarının*” ya da “*ilgili olguların kabul edilebilir bir değerlendirmesine dayandıklarının*” söylenemeyeceğini, bu nedenle, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yapılan müdahalenin “demokratik bir toplumda gerekli” olmadığı sonucuna ulaşmıştır (AİHM, *Cheltsova/Rusya*, B.No.44294/06, 2017, para.100).

47. Mahkeme, bir tedbirin demokratik bir toplumda gerekli olarak kabul edilebilmesi için, ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahalenin gerekliliğinin değerlendirilmesine yönelik geliştirdiği “acil toplumsal ihtiyaç” kriteri kapsamında kısıtlamayı yapan yetkililere bir takdir yetkisi sağlamaktadır. Ancak basın özgürlüğünün söz konusu olduğu durumlarda bu takdir yetkisi ilke olarak sınırlıdır (AİHM, *Dammann/İsviçre*, B.No.77551/01, 2006, para.51). Mahkeme, Sözleşme’nin 10’uncu maddesinin yalnızca ifade edilen fikir ve bilgilerin içeriğini değil, aynı zamanda bunların aktarılış biçimini de koruduğunu yinelemektedir. Bu itibarla, gazetecilerin hangi habercilik tekniğini benimsemeleri gerektiği konusunda, başkalarının basının yerine geçerek kendi görüşlerini ikame etmelerinin söz konusu olamayacağını vurgulamaktadır (AİHM, *Stoll /İsviçre* [BD], B.No.69698/01, 2007, para.146; *Jersild/Danimarka*, B.No.15890/89, 1994, para.31).

48. Mahkemeye göre ifade özgürlüğüne yapılacak bir müdahalenin demokratik toplumda gerekli olup olmadığını ölçmek için yetkililer, orantılılık ilkesini uygulamalıdır. Sınırlamanın orantılı olup olmadığının tespiti bağlamında “*güdülen amacın bu amaca ulaşmak için kullanılan araçlarla orantılı olup olmadığının*” tespiti önem arz etmektedir. Mahkeme, Scharsach and News Verlagsgesellschaft/Avusturya kararında, eleştirel beyanı yayımladığı için başvuran şirkete para cezası verilmesini haklı gösterecek “yeterli” gerekçelerin ortaya konulmadığını tespit ederek, yetkililere tanınan dar takdir marjının aşıldığı ve müdahalenin güdülen amaçla orantısız olduğu, dolayısıyla “demokratik bir toplumda gerekli” sayılamayacağı sonucuna varmıştır (AİHM, *Scharsach and News Verlagsgesellschaft/Avusturya*, B.No.39394/98, 2004, para.46).

49. Mahkeme, birçok hususta olduğu gibi insanlığa karşı suç teşkil eden belirli ağırlıktaki eylemlerin nedenlerine ilişkin bir tartışmanın özgürce yapılabilmesinin demokratik bir toplumda gerekli olduğunu düşünmektedir. Mahkeme, bu bağlamda, Giniewski/Fransa kararında, başvuruya konu makalenin, Avrupa’daki Yahudilerin yok edilmesinin ardında yatan çeşitli olası nedenlere ilişkin tartışmaya katkıda bulunduğunu, bu hususun demokratik bir toplumda tartışmasız biçimde kamu yararı taşıyan bir mesele olduğunu, bu tür konularda ifade özgürlüğüne getirilen sınırlamaların dar yorumlanması gerektiğini, başvuranın bir gazeteci ve tarihçi olarak ifade etmek istediği bir görüşü ortaya koyduğunu, insanlığa karşı suçlar düzeyine ulaşan olağanüstü ağırlıktaki fiillerin nedenleri hakkında bir tartışmanın demokratik bir toplumda serbestçe yürütülebilmesinin hayati önem taşıdığı kanaatiyle “tarihsel gerçeği aramanın ifade özgürlüğünün ayrılmaz bir parçası olduğunu” vurgulamıştır (AİHM, *Giniewski/Fransa*, B.No.64016/00, 2006, para.51).

50. Tüm bu açıklamalar ışığında, başvuranın, İsrail’in Filistinlilere yönelik soykırımını ve buna karşı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

düzenlenen protestoları içeren videolar çekerek kamuoyu tarafından bilinen bir hakikate ışık tuttuğu; kamunun yakından ilgilendiği bir hususta yaptığı haberlerde rahatsız eden, sarsıcı ya da kışkırtıcı ifadelerin dahi korunması gerektiği; çoğulcu, hoşgörü ve açık fikirlilik temelinde yapılan gazetecilik faaliyetine karşı yapılan kısıtlamanın demokratik toplumda gerekli olmadığı kanaatine varılmıştır.

Basının Kamu Bekçisi Rolü Hususu

51. Mahkeme, birçok kararında, kamuyu ilgilendiren tüm konularda bilgi ve fikirlerin iletilmesi şeklindeki basın görevi ve kamunun bunları alma hakkı arasında bağ kurmuştur. (AİHM, *Satakunnan Markkinapörssi Oy ve Satamedia Oy/Finlandiya* [BD], B.No.931/13, 2017, para.126; *Bédat/İsviçre* [GC], B.No.56925/08, 2016, para.51; *Axel Springer AG/Almanya* [BD], B.No.39954/08, 2012, para. 79; *The Sunday Times/Birleşik Krallık* (no. 2), B.No.13166/87, 1991, para.50; *Bladet Tromsø ve Stensaas/Norveç* [BD], B.No.21980/93, 1999, para. 59, 62; *Pedersen ve Baadsgaard/Danimarka* [BD], B.No.49017/99, 2004, para.71; *News Verlags GmbH ve Co.KG/Avusturya*, B.No.31457/96, 2000, para.56; *Dupuis ve Diğerleri/Fransa*, B.No.1914/02, 2007, para.35; *Campos Dâmaso/Portekiz*, B.No.17107/05, 2008, para.31). Mahkeme, bilgi toplamanın gazetecilik için temel bir hazırlık adımı olduğu gibi basın özgürlüğünün doğasında bulunan, korunan bir parçası olduğunun sabit olduğunu tespit etmiştir (AİHM, *Satakunnan Markkinapörssi Oy and Satamedia Oy/Finlandiya* [BD], para.128; *Magyar Helsinki Bizottság/Macaristan* [BD], para. 130; *Guseva/Bulgaristan*, B.No.6987/07, 2015, para.37; *Shapovalov/Ukrayna*, B.No.45835/05, 2012, para.68).

52. Mahkeme, özellikle, sosyal bekçilik sorumluluğunu üstlenen gazetecilerin oynadığı kamu bekçiliği rolüne dikkat çekerek, basının demokratik bir toplumda “*kamu bekçi köpeği*” olarak oynadığı önemli rolü ve gazetecilerin bu bağlamdaki özel konumunu ilk kez *Lingens/ Avusturya* kararında kabul etmiştir (AİHM, *Lingens/Avusturya*, B.No.9815/82, 1986, para.44). Mahkeme’ye göre, özellikle halka açık gösteriler hususunda basın, bilgi sağlamada önemli bir rol oynamaktadır ve “*bekçilik*” rolü özel bir önem kazanmaktadır (AİHM, *Pentikäinen/Finlandiya* [BD], B.No.11882/10, 2015, para.89). Mahkeme ifade özgürlüğünün demokratik toplumun asli temellerinden birini oluşturduğunu ve basına sağlanan koruyucuların özel bir önem taşıdığını hatırlatmaktadır. Özellikle kamu yararı taşıyan meseleler üzerine haberler ve fikirleri yayınlama görevinin basına düştüğünü, basının haber verme işlevine, halk için bu haberleri alma hakkının eşlik ettiğine, aksi takdirde, basının asli görevi olan “*bekçi köpeği*” rolünü oynayamayacağına dikkat çekmiştir (AİHM, *Observer ve Guardian/Birleşik Krallık*, B.No.13585/88, 1991, para. 59).

53. *Szurovecz/Macaristan* (no.15428/16, 2019) kararında, araştırmacı gazeteci olan başvuran, sığınmacıların kaldığı bir kabul merkezini ziyaret etmek ve merkezdeki yaşam koşullarına ilişkin bir makale için burada yaşayanlarla röportaj yapmak üzere izin istemiştir ancak izni reddedilmiştir. Mahkeme, özellikle yetkililerin hassas gruplara yönelik uygulamalarının mevcut olduğu durumlarda belirli yerlere ilişkin haber yapılmasında kamu yararının söz konusu olduğuna karar vermiştir. Medyanın “*bekçi*” rolünün bu tür bağlamlarda özel bir önem kazandığı, konu kamuyu ilgilendiren bir husus olduğunda, ifade özgürlüğü üzerindeki kısıtlamalar için çok az alan kaldığına dikkat çekilmiştir (AİHM, *Szurovecz/Macaristan*, B.No.15428/16, 2019, para. 61-62).

54. Nitekim, basının, yayımlanmış bilgilerden arşiv oluşturmak ve bunları kamuoyuna sunmaktan ibaret olan birincil “*bekçi köpeği*” olma rolüne ek olarak, arşivlerin internet üzerinden erişime açılmasının, gündemin ve bilgilerin korunmasına ve erişilebilirliğine büyük katkı sağladığı ikincil bir işlevi de mevcuttur. Zira dijital arşivler, özellikle kamuoyuna hemen erişilebilir olmaları ve genellikle ücretsiz olmaları nedeniyle öğretim ve tarihsel araştırmalar için değerli bir kaynak oluşturmaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Caydırıcı Etki / Soğutucu Etki (Chilling Effect)

55. Mahkeme, basına dayatılan, meşru bir genel yarar taşıyan sorunların tartışılmasına katılmaktan caydırıcı yaptırımları ya da tedbirleri, Sözleşme'nin 10'uncu maddesi açısından incelerken daha büyük bir özen gösterilmesi gerektiğinin altını çizmiştir (AİHM, *Bladet Tromsø et Stensaas/Norveç* [BD], B.No. 21980/93, 1999, para.64). Mahkeme, gazetecilere yapılan müdahalenin, basın çalışanlarının kamu menfaatine dair konularda kamuyu bilgilendirme hususunda cesaretlerini kırabileceğini vurgulayarak, böyle bir durumda basının “*kamu gözlemcisi*” olarak elzem rolünü yerine getiremeyebileceğine ve basının doğru ve güvenilir bilgi sunma kabiliyetinin olumsuz etkilenebileceğine dikkat çekmiştir (AİHM, *Stoll / İsviçre* [BD], B.No.69698/01, 2007, para. 110). Mahkeme, kamuyu ilgilendiren bilgilere erişimi engellemek için yaratılan engellerin medyada veya ilgili alanlarda çalışanları bu tür konuları takip etmekten caydırabileceği kanaatindedir (AİHM, *Magyar Helsinki Bizottság/Macaristan* [BD], para. 167; *Társaság a Szabadságjogokért/Macaristan*, B.No.37374/05, 2009, para.38; *Shapovalov/Ukrayna*, para. 68).

56. Mahkeme, Dilipak/Türkiye (no.29680/05, 2015) davasında, başvuran gazetecinin ordudaki generalleri siyasete müdahale ettikleri nedeniyle eleştirmesinden ve silahlı kuvvetleri aşağılamaktan yargılanmasının başvuranın genel kamu yararını ilgilendiren konularda görüşlerini ifade etme iradesi üzerinde caydırıcı bir etki doğurduğunu değerlendirmektedir. Mahkeme ayrıca, bu tür soruşturmalar yürütülmesinin, başvuran üzerinde olduğu gibi ülkenin genel politikasına ilgisi olan silahlı kuvvetler mensuplarının eylemleri ve açıklamaları konusunda yorumda bulunmak isteyen diğer bütün araştırmacı gazeteciler üzerinde de kendi kendini sansürleme ortamı oluşturabileceğini ifade etmektedir (AİHM, *Dilipak/Türkiye*, B.No.29680/05, 2015, para.70). Mahkeme, ayrıca, Sözleşme'nin 10'uncu maddesinin ikinci fıkrasının genel kamu yararı ve siyasi söylemleri ilgilendiren konulara dair ifade özgürlüğü kullanımına herhangi bir kısıtlama getirilmesine hiçbir şekilde izin vermediğini hatırlatmaktadır. Mahkeme, bu bağlamda, dile getirilen görüşlerin şiddete tahrik etmediği veya şiddete başvurmayı ya da kanlı bir intikamı savunmadığı sürece ulusal güvenlikle ilgili olsa dahi halkın bunlardan haberdar olma hakkını kısıtlamaması gerektiğini açıkça belirtmiştir (AİHM, *Dilipak/Türkiye*, para. 62). Mahkeme, başvurana ait makalenin hiçbir şekilde “*haksız saldırı*” taşımadığı, hakaret içermediği, şiddete ya da nefrete teşvik etmediği kanaati ile söz konusu açıklamaların, silahlı kuvvetler mensuplarına yönelik şiddet eylemlerini kışkırtacak nitelikte notlar ya da yanlış olaylara dayanan hakaret ya da aşağılayıcı sözler içermediğini ifade etmiştir (AİHM, *Dilipak/Türkiye*, para. 68). Mahkeme, sonuç olarak, ihtilaf konusu tedbirin zorlayıcı bir sosyal ihtiyacı karşılamadığı, her ne olursa olsun, amaçlanan meşru amaçlarla orantılı olmadığı ve demokratik bir toplumda gerekli olmadığı kanaatine varmıştır (AİHM, *Dilipak/Türkiye*, para. 71).

57. Mahkeme, başvuran gazetecinin, özel kişilerin önceki mahkumiyetlerine ilişkin bir araştırma kapsamında bilgi almak için başka bir kişiyi resmi sırları açıklamaya teşvik etme suçundan mahkûm edildiği başka bir davada, başvuranın mahkumiyetinin, kendisinin işinin doğası gereği güncel bir konu hakkında detaylı bir basın makalesi hazırlamak amacıyla araştırma yapmaktan büyük olasılıkla caydırabilecek bir tür sansür teşkil ettiğine karar vermiştir. Mahkemeye göre, yayınlanma öncesi atılan bir adıma ilişkin ceza verilmesini içeren bu tür bir mahkûmiyet kararının gazetecileri toplumun yaşamını etkileyen meselelerin kamuoyunda tartışılmasına katkıda bulunmaktan caydırması muhtemeldir (AİHM, *Dammann/İsviçre*, B.No.77551/01, 2006, para.57).

58. Tüm bu açıklamalar ışığında, başvuranın yayınlamak istediği videoların son zamanlarda Dünya kamuoyunun yakından ilgilendiği ve Dünya basınının ilk sıralarda yer verdiği İsrail Hükümetinin Gazze'de doğrudan sivillere yönelik yasaklı olanlar dahil her türlü silahlı kullanarak onbinlerce sivilin ölümü ile sonuçlanan olayları ve bu vahşete karşı yapılan protestoları duyurmaya ilişkin haberler olduğu görüldüğünden, basının ilgisi ve tepkisini çeken bu durumun haberleştirilmesinin YouTube tarafından kısıtlanmasının, bir daha böyle yayınlar hazırlamamak üzere başvuran üzerinde caydırıcı etki yaratacağı gibi diğer gazeteciler üzerinde de soğutucu etki

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

yaratacağı, diğer bir ifade ile basının oto-sansüre başvurma riskinin göz ardı edilemeyeceği değerlendirilmiştir.

Adil Denge Kurulması Hususu

59. Taraflar ve gözetilen haklar arasında adil denge kurulması yükümlülüğü, Sözleşme ile güvence altına alınan çatışan hak ve menfaatlerin hiçbirinin özünü ortadan kaldırmayacak şekilde değerlendirilmesini gerektirir. Bu bağlamda, yetkililerin görevi, müdahalenin ağırlığını, kullanılan ifadelerin bağlamını, tartışmanın kamu yararına ilişkin olup olmadığını ve müdahalenin basın üzerinde caydırıcı etki doğurup doğurmadığını dikkate alarak kapsamlı bir değerlendirme yapmaktır. Taraflardan birinin menfaatinin mutlak biçimde üstün tutulması ve karşı menfaatin etkisiz hale getirilmesi, adil denge ilkesini zedeleyecek ve korunan haklar arasında kurulması gereken hassas dengeyle bağdaşmayacaktır. Bu anlamda taraflar arasında adil dengenin kurulup kurulmadığı değerlendirilirken, müdahaleye konu ifadelerin siyasi tartışma ve kamu yararı alanında yer alıp almadığı belirleyici önemdedir. Bu nedenle, kamuoyunu ilgilendiren konularda yapılan eleştiriler bakımından, ifade özgürlüğü lehine daha geniş bir koruma alanı tanınması gerekir. Özellikle gazetecilik faaliyeti kapsamında yapılan sansürler söz konusu olduğunda, kullanılan ifadelerin bağlamı, tartışmanın güncelliği, kamuoyuna sağladığı katkı, kamuoyunun bilgilendirilmesindeki işlevi göz ardı ederek kısıtlama yoluna başvurulması, taraflar arasında gözetilmesi gereken adil dengeyi bozacak ve basın üzerinde caydırıcı bir etki yaratacaktır. Bu nedenle, siyasi nitelikli tartışmalarda ifade özgürlüğüne getirilen sınırlamaların dar yorumlanması ve zorlayıcı bir toplumsal ihtiyaçla açıkça gerekçelendirilmesi gerekmektedir. Diğer bir anlatımla basının ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahalenin Sözleşme'nin 10'uncu maddesi bakımından meşru kabul edilebilmesi için, yetkililerin basının kamusal “*bekçi köpeği*” rolünü dikkate alarak, çatışan menfaatler arasında adil bir denge kurması gerekmektedir.

60. Mahkeme, McDonald's ile ilgili ithamlar içeren bildiriler dağıtan Londra Greenpeace'in iki üyesinin yargılandığı davada haklarında verilen yüksek miktartlı tazminata ilişkin, başvuranların ifade özgürlüğü haklarının korunması ile McDonald's'ın hakları ve itibarının korunması gereği arasında doğru bir dengenin kurulmadığı kanaatine varmıştır (AİHM, *Steel ve Morris/Birleşik Krallık*, B.No.68416/01, 2005, para.95). Taraflar arasında adil dengenin kurulmasına yönelik internet bağlamında ifade özgürlüğünün kullanılması, Mahkeme'yi özellikle ifade özgürlüğü ile diğer hak ve gereklilikler arasındaki adil dengeyi incelemeye yönlendirmiştir. Mahkeme, bu bağlamda, internet üzerindeki içerik ve iletişimlerin insan hak ve özgürlüklerinin kullanılması üzerindeki zarar verme riskinin, basının yarattığı riskten kesinlikle daha yüksek olduğu kanaatini belirtmiştir (AİHM, *Delfi AS/Estonya [BD]*, B.No.64569/09, 2015, para.133; *Editorial Board of Pravoye Delo ve Shtetel/Ukrayna*, para.63). Hapishanedeki bir mahkûmla yapılan röportajın görsel olarak kayda alınmasına izin verilmesinin mutlak olarak reddedilmesine ilişkin bir davada Mahkeme, özellikle, söz konusu kısıtlamaya yönelik herhangi bir acil toplumsal ihtiyacın bulunmadığını ve yerel makamların kararlarında söz konusu çıkarlar arasında bir denge kurmadığını kaydetmiştir (AİHM, *Schweizerische Radio- und Fernsehgesellschaft SRG/İsviçre*, B.No.34124/06, 2012, para.22, 65).

61. Bu açıklamalar ışığında, başvuranın gazetecilik faaliyeti kapsamında çektiği videolara yönelik müdahaleler bakımından, bir yanda ifade ve basın özgürlüğü, diğer yanda ise yetkililer tarafından konulan platform kuralları arasında makul ve orantılı bir adil denge sağlanmadığı, nitekim, başvuranın ifade ve basın özgürlüğüne yapılan sansür uygulaması ile bir tarafa aşırı yük yüklendiği değerlendirilmektedir.

Etkili Başvuru Yolları ve Yeterli Gerekçe Sunulması

62. Basına yönelik sansür niteliği taşıyan bir müdahalenin Sözleşme ile bağdaşabilir sayılabilmesi için, yalnızca kanuni bir temele dayanması yeterli olmayıp, aynı zamanda bu müdahaleye karşı etkili başvuru yollarının

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

fiilen erişilebilir ve sonuç alıcı nitelikte olması ve yetkililerce verilen kararların yeterli ve ilgili gerekçelerle desteklenmesi gerekmektedir. Basın özgürlüğüne yapılan sınırlamalar, özellikle önleyici nitelik taşıdıklarında, kamusal tartışma üzerinde ağır ve geri döndürülemez etkiler doğurabileceğinden, buna yönelik etkili başvuru yollarının bulunması hayati önem taşımaktadır. Bu çerçevede, sansür kararlarının soyut, kalıp veya otomatik gerekçelere dayandırılması; müdahalenin zorlayıcı bir toplumsal ihtiyaca cevap verip vermediğinin, ölçülülük ilkesine uygunluğunun tartışılmaması hem ifade özgürlüğü bakımından hem de etkili başvuru hakkı açısından ciddi bir eksiklik oluşturur. Dolayısıyla, basına yönelik müdahalelerin hukukiliği, ancak yetkili mercilere gerçek anlamda itiraz edilebildiği ve bu mercilerce somut olgulara dayalı, ikna edici ve denetlenebilir gerekçeler ortaya konulduğu ölçüde güvence altına alınabilir.

63. Basına yönelik sansür niteliğindeki müdahaleler bakımından, Sözleşme'nin 13'üncü maddesi uyarınca yalnızca teorik değil, pratikte de etkili olan başvuru yollarının mevcut olması zorunludur. İfade özgürlüğüne yapılan bir müdahalenin hukuka uygunluğu, bu müdahaleye karşı süratli, erişilebilir ve gerçek bir giderim sağlayabilecek bir denetimin varlığına bağlıdır. Yetkili mercilerin, basın özgürlüğünü sınırlayan kararlarında ilgili ve yeterli gerekçeler sunmamaları veya başvuruların ileri sürdüğü iddiaları yüzeysel biçimde ele almaları, başvuru yolunu etkisiz hale getirmektedir. Bu durumda, ifade özgürlüğüne yapılan müdahale yalnızca Sözleşme'nin 10'uncu maddesini değil, aynı zamanda etkili başvuru hakkını güvence altına alan 13'üncü maddesini de ihlal etmektedir.

64. Basına yönelik önleyici sansür tedbirleri, demokratik toplum düzeninde istisnai nitelik taşımakta olup, bu tür müdahalelerin sıkı bir denetime tabi tutulması zorunludur. Zira henüz yayımlanmamış bir içeriğin engellenmesi, kamusal tartışma alanı üzerinde ağır ve caydırıcı bir etki doğurur. Bu nedenle, yetkili mercilerin sansür kararlarında, basın özgürlüğü ile korunmak istenen meşru menfaat arasında adil bir denge kurduklarını açıkça ortaya koymaları gerekir. Müdahalenin neden zorunlu olduğu, hangi somut tehlikeyi önlemeyi amaçladığı yeterli ve ikna edici gerekçelerle açıklanmadığı sürece, basın özgürlüğü aleyhine kurulan denge keyfi hâle gelir ve Sözleşme'nin 10'uncu maddesiyle bağdaşmaz. Diğer bir ifade ile demokratik bir toplumda görsel-ışitsel sektörde gerçek çoğulculuğu sağlamak için, görsel- ışitsel pazara erişmesi için teorik imkânın sağlanması yeterli değildir. Sağlayıcılar, toplumdaki farklı görüşleri mümkün olduğunca yansıtmak amacıyla genel program içeriğinin çeşitliliğini garanti etmelidirler. Etkili çoğulculuğu garanti altına almak için özellikle tekel konumunda olan görsel-ışitsel sistem gibi hassas bir sektörde müdahale etmeme büyük önem arz etmektedir.

65. Mahkeme, yeterli gerekçe gösterilmemesinin veya söz konusu müdahalenin değerlendirilmesinde uygulanabilir standartların dikkate alınmamasının 10'uncu maddenin ihlaline neden olacağını belirtmiştir. Mahkeme, halkın almaya hakkı olan haberlere erişimini sınırlayan her tedbirin, çok zorlayıcı nedenlerle gerekçelendirilmek zorunda olduğunu hatırlatmaktadır (AİHM, *Timpul Info-Magazin ve Anghel/Moldova*, B.No.42864/05, 2007, para.31).

66. AYM, And Gazetecilik Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş. (B.No: 2021/61788, 10/12/2024) kararında, etkili başvuru hakkının; anayasal bir hakkının ihlal edildiğini ileri süren herkese hakkın niteliğine uygun olarak iddialarını inceletebileceği makul, erişilebilir, ihlalin gerçekleşmesini veya sürmesini engellemeye ya da sonuçlarını ortadan kaldırmaya (yeterli giderim sağlama) elverişli idari ve yargısal yollara başvuruda bulunabilme imkânı sağlanması olarak tanımlamıştır. AYM, buna ilaveten, Anayasa'nın 40'ıncı maddesi altında düzenlenen etkili başvuru haklarının ihlal edildiği yönündeki şikâyetlerin Anayasa'nın 26'ncı maddesinde öngörülen ifade özgürlüğüne yönelik şikâyet kapsamında karardan etkilenen tarafların dinlenebilecekleri ve karara itiraz edebilecekleri bir merciinin varlığının gerekliliğine vurgu yaparak, doğrudan temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması rejimi ile ilgili olan bu tür bir muhakemenin yokluğu, müdahalenin dayanağı kuralın yargılama hukukunun usule ilişkin güvencelerini sağlayamaması anlamına geleceğinden maddi hakkın ihlaline yol açacağı gibi aynı zamanda başvuranın müdahale edilen hakkına hukuki çare arayabileceği etkili bir başvuru yolu sunulmadığı anlamına geleceğinin altını çizmiştir. AYM, somut olayda erişimin engellenmesi kararına karşı itiraz yoluna

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

başvurma imkânının bulunmasının tek başına yeterli olmadığını, bu yolun etkili sayılabilmesi için itiraz makamının gerekçeli kararında başvuranın iddialarını ve sunduğu delilleri ele alması, çatışan menfaatleri dengelemeye yönelik bir çaba içinde olması, internet içeriklerine erişimin engellenmesi şeklindeki müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluğunu ve müdahalenin orantılı olup olmadığını değerlendirmesi gerektiğini, başvuran tarafından, erişimin engellenmesi kararlarına karşı olağan başvuru yolu olarak belirlenen itiraz makamına başvuruda bulunabilmiş olsa da itiraz makamının çatışan menfaatleri dengelemeye yönelik bir çaba içinde bulunmadığı, ilgili habere erişimin engellenmesi şeklindeki müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluğunu ve müdahalenin orantılı olup olmadığını kararda değerlendirmede, buna göre somut başvuru koşulunda itiraz kanun yolunun etkili olmadığı sonucuna varmıştır (AYM, *And Gazetecilik Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.*, para.23-27).

67. Eldeki başvuruda, başvuranın videolarının yayından kaldırıldığı ve başvuranın bu müdahaleye karşı yaptığı itirazlara karşı kendisine YouTube tarafından verilen cevapların genel geçer soyut ifadeler içerdiği, video içeriklerinin herhangi bir dökümünün yapılmadığı, hangi açıklamalarda terörizmi veya şiddeti teşvik edici ifadeler kullandığının açıkça belirtilmediği görülmektedir. Paylaşılması engellenen ve gizli moda alınmak suretiyle video içeriklerinin izlenmesi kısıtlanan ihtar konu olan videolar ile diğer paylaşımların soyut ve genel nitelikteki “*Şiddet yanlısı radikal örgütler ve suç örgütleriyle ilgili politika*” gerekçesiyle dikkatli bir inceleme yapılmaksızın kısıtlandığı, nitekim muhatabın kendi ifadesiyle ancak itiraz üzerine “*dikkatli*” inceleme yapıldığı ve yalnız 2 video üzerindeki kısıtlamanın kaldırıldığı, bu bağlamda müdahaleye karşı sadece şekli bir itiraz yolunun bulunduğu ancak etkili bir başvuru yolunun bulunmadığı, diğer bir anlatımla yetkili mercilerin müdahalenin orantılılığına ilişkin esaslı bir inceleme yapmaksızın karar verdiği ve pratikte etkili bir giderim sağlamadığı, sonuç olarak sansür uygulamasının Sözleşme’nin 10’uncu ve 13’üncü maddeleri anlamında bir müdahale teşkil ettiği ve bu müdahalenin, henüz yayımlanmamış içerikler üzerinde de uygulanması nedeniyle önleyici sansür niteliği taşıdığını kaydedilmektedir.

İfade ve Basın Özgürlüğünün Olgusal Temele Dayanması

68. İfade özgürlüğüne dayalı bir söylemin hakaret, iftira veya aşağılayıcı ibareler içerdiği iddiasının varlığı durumunda Mahkeme, evvela bu ifadelerin olgusal iddialar veya değer yargıları olup olmadığını incelemektedir. Söz konusu ifadelerin değer yargısı içerdiği sonucuna varıldığında Mahkeme, bu yargıları destekleyecek yeterli bir olgusal temelin mevcut olup olmadığını değerlendirmektedir (AİHM, *Lindon, Otchakovsky-Laurens And July/Fransa* B.No.21279/02 ve 36448/02, 2007, para.55; *Kharlamov/Rusya*, B.No.27447/07, 2015, para. 30). Mahkeme, böyle bir durumda dahi genel olarak ifade özgürlüğünü savunmakta ve özellikle bir gazetecinin ifade özgürlüğü söz konusu olduğunda “*değer yargısı*” kavramını cömertçe yorumlamakta, gazetecilerin, yapılan açıklamaların açık bir olgusal temelden yoksun olabileceği durumlarda dahi, eleştirme konusunda geniş bir ifade özgürlüğünden yararlanmaları gereken hâllerde, olgusal ifadeler ile değer yargıları arasındaki ayrımın daha az önem taşıdığına vurgu yaparak, geniş bir özgürlükten yararlanmalarını hatırlatmaktadır (AİHM, *Lombardo ve Diğerleri/Malta*, B.No.7333/06, 2007, para.60).

69. Mahkeme, başvuran tarafından yapılan değer yargısının, kamuoyunca zaten bilinen ve basında yer alan bilgilere dayandığını, başvuranın ifade özgürlüğü hakkı ve kamu yararına ilişkin konularda bu özgürlüğün teşvik edilmesine yönelik genel menfaatin önüne koymayı gerektiren herhangi bir acil toplumsal ihtiyacın ikna edici biçimde ortaya konulamadığı gibi ilgili menfaatler arasında “*adil bir denge*” kuramadığı, söz konusu müdahalenin, Sözleşme’nin

10. maddesinin 2. fıkrası anlamında “*demokratik bir toplumda gerekli*” olmadığı, buna göre başvuranın ifade özgürlüğünün ihlal edildiği kanaatine ulaşmıştır (AİHM, *Feldek/Slovakya*, B.No.29032/95, 2001, para. 86-90).

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

70. Mahkeme, kararında; bir gazeteci olan başvuranın, yerel bir gazetede yerel topluluk açısından önem taşıyan ve kamu yararı bulunan konulara ilişkin yayınladığı makalelerde, yerel bir siyasetçi hakkında devam eden ceza yargılamalarını ve yerel Mahkemesi tarafından verilen kararı aktardığını, makalelerin içeriği ve üslubunun genel olarak dengeli olduğunu, belediye başkanı hakkındaki nitelendirmelerinin ilk derece mahkemesinin belediye başkanını mahkûm etmesine dayandığını, başvuranın ifadelerinin kamu yararını ilgilendiren bir meseleye ilişkin değer yargıları olduğu ve bunların herhangi bir olgusal temelden yoksun sayılamayacağı vurgulamış, bunun yanı sıra, başvuranın bir gazeteci olarak siyasi meseleler ve diğer kamu yararını ilgilendiren konular hakkında bilgi ve düşünce aktarma görevi bulunduğunu ve bunu yaparken belli ölçüde abartıya başvurma imkânına sahip olabileceğine dikkat çekmiştir (AİHM, *Dąbrowski/Polonya*, B.No.18235/02, 2006, para. 33-35).

71. Sonuç olarak başvuranın yayınlamış olduğu video içerikleri incelendiğinde, kamuoyunun ciddi olarak ilgisini çekebilecek nitelikte olan ve son zamanlarda basında en fazla haber yapılan bilgilerden ibaret olduğu, bu nedenle de olgusal temellere dayandığı apaçık ortadadır. Bu durumda başvuranın ifade ve basın özgürlüğüne yapılan sınırlamalara konu video içeriklerindeki ifadelerin bir bütün olarak olguya dayalı oldukları görülmektedir.

2.2. AYRIMCILIK YÖNÜNDEN

Genel Olarak Ayrımcılık Yasağı

72. Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı, insan haklarına ilişkin uluslararası sözleşmelerin ayrılmaz bir parçası olduğu gibi uluslararası hukukun en üstünde yer alan temel hukuk normu olarak da kabul edilmektedir (TİHEK, B. No: 2019/3404, K. No: 2020/26, 11/02/2020, para. 38). Bu bağlamda Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 2'nci maddesine göre: "*Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayrım gözetmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.*" BM Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 2'nci maddesinde ayrımcılık yasağı: "*Bu Sözleşmeye Taraf her Devlet, bu Sözleşmede tanınan hakları ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi veya diğer bir fikir, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğum veya diğer bir statü gibi herhangi bir nedenle ayrımcılık yapılmaksızın, kendi toprakları üzerinde bulunan ve egemenlik yetkisine tabi olan bütün bireyler için güvence altına almayı ve bu haklara saygı göstermeyi taahhüt eder.*" şeklinde düzenlenmiştir.

73. AİHS'in 14'üncü maddesinde ise: "*Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.*" hükmü yer almaktadır.

74. Sözleşme'nin 14'üncü maddesi kapsamında korunan "*doğrudan ayrımcılık*", benzer durumdaki kişilere yönelik muamele farkını ifade etmektedir (AİHM, *Burden/Birleşik Krallık* [BD], no.13378/05, 2008, para.60). "*Dolaylı ayrımcılık*" ise görünüşte tarafsız bir kural, ölçüt veya uygulamanın belirli bir grubu diğerlerine kıyasla fiilen dezavantajlı duruma düşürmesi halinde söz konusudur ve bu durumda ayrımcı niyet veya kasıt aranmamaktadır zira etki esas kabul edilmektedir (AİHM, *Biao/Danimarka* [BD], B.No.38590/10, 2016, para.103).

75. Tüm muamele farkları ayrımcılık teşkil etmemektedir ancak objektif ve makul bir gerekçeden yoksun olanlar ayrımcılık teşkil edebilir. Mahkeme, birçok kararında altını çizdiği bu husustaki görüşünü Molla Sali/Yunanistan [BD] kararında, Sözleşme ile güvence altına alınan hak ve özgürlüklerden yararlanma bakımından, 14. maddenin benzer durumda bulunan kişilerin, nesnel ve makul bir gerekçe olmaksızın farklı muameleye tabi tutulmalarına karşı koruma sağladığı, 14'üncü madde bakımından bir muamele farklılığı, "*nesnel ve makul bir*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

gerekeceye” sahip değilse, yani “meşru bir amaç” gütmüyorsa veya kullanılan araçlar ile ulaşılmak istenen amaç arasında “makul bir orantılılık ilişkisi” bulunmuyorsa, ayrımcı nitelik taşıdığını yinelemiştir (AİHM, *Molla Sali/Yunanistan* [BD], B.No.20452/14, 2018, para. 135). Buna göre, Mahkeme, ayrımcılık davalarına ilişkin karar verirken, karşılaştırılabilir veya benzer durumda olan kişilere yönelik muamele farkı, haklı gerekçelere dayanılması, meşru bir hedef izlenmesi ve uygulanan yöntemlerin izlenen hedefle makul şekilde orantılı olması kriterlerini izlemektedir.

Muamele Farkı

76. Ayrımcılık kapsamında bir hususun ortaya çıkması için, “karşılaştırılabilir durumda olan veya göreceli olarak benzer durumda olan kişilere” yönelik “muamele farkı” bulunması gerekmektedir. Bu bağlamda, 14. madde kapsamında bir şikâyetle, öncelikle, ayrımcılığa uğradığı iddia edilen kişi ile göreceli olarak benzer durumda olan ve “karşılaştırıcı” olarak adlandırılan bir başka kişi veya kişilerden farklı bir muamele yapıldığı tespit edilmelidir (AİHM, *Fábián/Macaristan* [BD], B.No.78117/13, 2017, para.113). Mahkeme, buna ilaveten, “benzer durumda olma” şartının karşılaştırılan grupların özdeş olmasını gerektirmediğini belirtir. Diğer bir ifade ile farklı muamele edilen diğer kişilerle göreceli olarak benzer durumda olunmasının ortaya konulması yeterlidir (AİHM, *Clift/Birleşik Krallık*, B.No.7205/07, 2010, para.66). Sözleşme’nin 14’üncü maddesi, ayrıca, bir kişinin başka bir kişinin statüsü veya korunan bir özelliği temelinde daha az elverişli muameleye tabi tutulduğu durumları da kapsamaktadır (AİHM, *Škorjanec/Hırvatistan*, B.No.25536/14, 2017, para.55). Mahkeme, birçok kararında, ayrımcılık ihtimalinin çürütülmesi için, başvuranın “karşılaştırıcılarıyla” gerçekten benzer veya karşılaştırılabilir bir durumda olmadığını, ayırt edici davranışın güvence altına alınmış bir gerekçeyle dayanmadığının veya davranışta farklılığın gerekçelendirildiğinin kanıtlanması gerektiğini vurgulamaktadır (AİHM, *Khamtokhu ve Aksenchik/Rusya* [BD], B.No.60367/08 ve 961/11, 2017, para. 65; *D.H. ve Diğerleri/Çek Cumhuriyeti* [BD], B.No.57325/00, 2007, para.177; *Biao /Danimarka* [BD], B.No.38590/10, 2016, para.114). Nitekim, Mahkeme’ye göre, 14’üncü madde kapsamında bir sorunun ortaya çıkabilmesi için benzer veya ilgili yönlerden benzer durumda bulunan kişiler arasında bir muamele farklılığı bulunmalı ve bu tür bir muamele farklılığı, nesnel ve makul bir gerekçeyle dayanmıyorsa; başka bir ifadeyle meşru bir amaç izlemiyorsa veya kullanılan araçlarla ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi yoksa ayrımcı kabul edilir ve 14’üncü madde anlamında ayrımcılık kavramı, bir kişi veya grubun uygun bir gerekçe olmaksızın bir başkasına kıyasla daha olumsuz muameleye tabi tutulduğu durumları da kapsamaktadır (AİHM, *Khamtokhu ve Aksenchik/Rusya* [BD], para. 64).

Objektif ve Makul Gerekçelerin Olmaması

77. Sözleşme’nin 14’üncü maddesi, farklı fiili durumların objektif olarak değerlendirilmesi üzerine kurulan ve kamu menfaatine dayalı olarak, toplumun menfaatlerinin korunması ve Sözleşme tarafından güvence altına alınan hak ve özgürlüklere saygı gösterilmesi arasında adil bir denge kuran muamele farklarını yasaklamamaktadır (AİHM, *Zarb Adami/Malta*, B.No. 17209/02, 2006, para. 73). Buna karşın, Mahkeme, muamele farkının “objektif ve makul gerekçelerinin bulunmaması” durumunda, bu muamele farkını ayrımcı nitelendirir (AİHM, *Molla Sali/Yunanistan* [BD], para. 135). Mahkeme, bu bağlamda, OOO Flavus ve diğerleri/Rusya kararında, izinsiz kamuya açık gösterilere katılmaya yönelik çağrılar olarak kabul edilen haberlerin yayımlanması nedeniyle bir web sitesine tamamen erişimin engellenmesi hususunda yetkililer tarafından benimsenen yorumun olgusal bir temele dayanmadığını ve bu nedenle keyfi ve açıkça makul olmayan nitelikte olduğunu tespit etmiştir (AİHM, *OOO Flavus ve diğerleri/Rusya*, B.No.12468/15 ve 2 Diğerleri, 2020, para. 34). Mahkeme,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

objektif ve makul gerekçelerin bulunması kapsamında, meşru bir amacın varlığı ve orantılılık olmak üzere iki aşamalı bir kontrol yapmaktadır.

78. Bir muamele farkını haklı çıkarmak amacıyla, ilk olarak söz konusu tedbir “*meşru bir amaca*” dayanmalıdır (AİHM, *Fabris/Fransa* [BD], B.No.16574/08, 2013, para.56). Diğer bir ifade ile meşru bir amaca dayanmayan muamele farklılıkları ayrımcı kabul edilmektedir. Mahkeme, ayrıca, muamele farkının haklı gerekçelere dayandırılması amacıyla belirtilen amaçların, yalnızca bazı güvencelerin ortaya konulması durumunda meşru olarak değerlendirilebileceğini ve bu tür güvencelerin, tedbirlerin uygulanmasının her aşamasında mevcut olup olmadığını ve etkin olup olmadıklarını incelemenin de Mahkeme’nin görevi olduğunu, bir tedbirin orantısız olduğu durumlarda uygun güvenceler ortaya konulmasının altını çizmektedir (AİHM, *Oršuš ve Diğerleri/Hırvatistan* [BD], B.No.15766/03, 2010, para.157).

79. Mahkeme meşru bir hedef tespitinden sonra, muamele farklılığının, toplumun çıkarlarının korunması ve bireyin hak ve özgürlüklerine saygı gösterilmesi arasında adil bir denge kurulmasını sağlaması gerektiğine dikkat çekmektedir. Mahkeme, bu anlamda, izlenen yöntemler ve gerçekleştirilmek istenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi olması gerektiğini ifade eder (AİHM, *Fabris/Fransa* [BD], para.56; *Mazurek/Fransa*, B.No.34406/97, 2000, para.46-48).

Siyasi Görüş temelinde Ayrımcılık

80. Siyasi görüş temelinde ayrımcılık yasağı, kişilerin mevcut siyasi ilkeler, sistemler veya kurallar hakkında görüşlerini ifade etme veya gösterilerde bulunma veya en temel haliyle farklı bir görüş ya da ideolojiye sahip olmaları nedeniyle ayrımcılıktan korunmayı sağlamayı amaçlamaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü siyasi görüş temelinde ayrımcılığın tanımı ve kapsamını “*Kişilerin siyasi parti üyeliği ve siyasi, sosyo-politik ve ahlaki tutumları da dâhil, düşüncelerine karşı yapılan ayrımcılıktır*” şeklinde ifade etmiştir. Felsefi görüş temelinde ayrımcılığın ise kişilerin sahip olduğu dini nitelikte olmayan ancak güçlü bir şekilde ve gerçekten benimsenen ve insan yaşamı ve davranışının önemli bir yönü ile ilgili olan görüşlerindeki farklılıklar dolayısıyla yapılan ayrımcılık olduğu söylenebilecektir (TİHEK, Felsefi ve Siyasi Görüş Temelinde Ayrımcılık, Ayrımcılık Temelleri Serisi No: 11, s. 3).

Olgusal Temele Dayanma

81. Somut olayda, başvuruya ekli belgelerden başvuranın kişisel hesabından paylaşmak istediği ancak YouTube isimli platform tarafından erişiminin kısıtlandığı iddia edilen videoların İsrail’in Filistin halkına yönelik yürüttüğü soykırıma ilişkin yayınlar olduğu anlaşılmaktadır.

82. İsrail’in Filistinlilere yönelik soykırımının bölgede ağır bir insanlık trajedisine neden olduğu gerçeği karşısında, bu trajediye karşı toplumsal tepkiyi bahse konu platform aracılığıyla geniş halk kitlelerine duyurmak, şiddetin sıradanlaştırılmasına ve günlük yaşamın olağan bir parçası olarak görülmesine itiraz etme niteliği taşıyan videolar yayınlamak, bu suretle yaşanan yıkıma ve kayıplara karşı yerel, ulusal ve küresel anlamda duyarlılık oluşturmaya çalışmak, kişinin Filistin topraklarında yaşanan sürece ilişkin sosyo-politik tutumunu yansıtmaktadır.

83. Bu çerçevede başvuruya ekli yayınlanmak istenen videoların görselleri ve konu başlıklarını içeren ekran görüntülerinden, Filistin topraklarında yaşanan sürece ilişkin sosyo- politik yaklaşımını haberleştirmek istediği hususunda şüphe bulunmayan başvuranın iddiaları, 6701 sayılı Kanunun 3’üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamında siyasi ve felsefi görüş temelinde bir ayrımcılık iddiası olarak değerlendirilebilecektir. Nitekim Kurulumuzca Trendyol isimli elektronik ticaret platformu üzerinden İsrail temalı ürünlerin satışına yönelik herhangi bir kısıtlama getirilmemişken Filistin temalı ürünlerin satışının durdurulmasına ilişkin başvuru, siyasi ve felsefi görüş

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

temelinde bir ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiası kapsamında değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirme sonucunda ayrımcılık yasağının siyasi ve felsefi görüş temelinde ihlal edildiğine karar verilmiştir (TİHEK, B. No: 2023/2355, K. No:2024/314, 2/5/2024, para. 24).

84. YouTube isimli platforma ait “*Hizmet Koşulları*” başlığını taşıyan düzenlemede, söz konusu platformun; videoların ve diğer içeriklerin keşfedilmesine, izlenmesine ve paylaşılmasına olanak sağladığı, insanların dünyanın her yerinden diğer kullanıcılarla bağlantı kurabildiği, kullanıcıları bilgilendirebildiği bir forum ortamı sunduğu, reklam verenler ile orijinal içerik üreticileri için bir dağıtım platformu işlevi gördüğü ifade edilmiştir. En popüler video barındırma platformu olarak herkese yayıncı olma imkânı ve video yayınlama özgürlüğü sunduğunu iddia eden söz konusu platform, doğrudan kişiler tarafından bireysel olarak video yüklenmesine imkân tanımak suretiyle özgün videolardan eğitim videolarına kadar çok sayıda videoyu içinde barındırmakta, ilgili içerikler hakkında yorum yapılmasına ve bu içeriklerin paylaşılmasına olanak sağlamaktadır.

85. Bu çerçevede somut olayda, 6701 sayılı Kanun’un 5’inci maddesi anlamında ilgili platform tarafından sunulan bir hizmetin söz konusu olduğu ve paylaşmak istediği videoları ilgili platforma yüklemek isteyen başvuranın verilen hizmetin muhatabı olduğu konusunda şüphe bulunmamaktadır.

86. Bu kapsamda geçerli bir ayrımcılık temelının ve sunulan bir hizmetin varlığının tespit edildiği somut olayda, ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğinin tespiti amacıyla ilk olarak 6701 sayılı Kanun anlamında farklı bir muamelenin olup olmadığı tespit edilecek, bu çerçevede aynı veya benzer durumdaki kişiler arasında sunulan hizmetten yararlanma hakkına müdahale bakımından farklılık gözetilip gözetilmediği belirlenecektir. Akabinde farklı bir muamelenin varlığı halinde, bu muamelenin objektif ve makul bir temele dayanıp dayanmadığı ve farklı muamelenin orantılı olup olmadığı tespit edilerek nihai karara varılacaktır.

87. Başvuran tarafından Kurumumuza sunulan ilk başvuruya ilişkin ekli belgeler incelendiğinde, başvuranın paylaşma konu yapmak istediği 2024 ve 2025 yıllarına ait içerik başlıklarının; “*Ankara’da tek gündem: Gazze sloganıyla yürüyüş...*”, “*Ankara Ulus meydanında Siyonistler lanetlendi*”, “*Ankara’da Filistin’e dua için sabah namazında buluşuyoruz*”, “*... Genel Başkan Yardımcısı ...: İşgalciler gücünü Müslümanların birlik olmamasından alıyor*”, “*Hamas yetkililerinden Ebu’l Hasan: Filistin’i özgürleştirmenin tek yolu direniştir*”, “*Soykırım ve katliamların 156’ncı gününde Ankara’da Gazze için yürüyüş yapıldı*”, “*Ankara’da Refah Çadırkent katliamını telin etmek için yürüyoruz...*”, “*Hacettepe Üniversitesi öğrencileri Filistin için yürüdü*”, “*... milletvekili ...: Siyonistlerle Ticaret Cehennemden Ateş Almak Gibidir*”, “*Şehit Yahya Sinvar için gıyabi cenaze namazı sonrası yürüyüş...*”, “*... Genel Başkan Vekili ...: Fetihleri...*”, “*Dr. ...: Aksa Tufanı operasyonu Mescid-i Aksa’nın kurtuluşu için yapıldı*”, “*Aksa Tufanı operasyonuna Ankara’dan destek*” şeklinde olduğu, yine 2023, 2024 ve 2025 yıllarına ait İsrail’in Filistinlilere yönelik soykırımını konu edinen çok sayıda videonun da paylaşılma istendiği anlaşılmaktadır.

88. Başvuran tarafından Kurumumuza sunulan ikinci başvuruya ilişkin ekli belgeler incelendiğinde ise, başvuranın paylaşma konu yapmak istediği 2025 yılına ait 3 adet video içeriğinin bulunduğu ve başlıklarının; “*Ankara’da Gazze dayanışması...*”, “*Ankara’dan çağrı; Söz değil. Somut adımlar bekliyoruz*” ve “*Ankara’da Gazze yürüyüşü için on binler hazır*” şeklinde isimlendirildiği görülmektedir.

89. Ekli belgelerden ilk başvuruya konu 2023, 2024 ve 2025 tarihli video kayıtlarından bir kısmının platform tarafından yayından kaldırıldığı, bir kısmının ise görünürlük özelliklerinin “*Gizli (kilitli)*” şeklinde belirlendiği anlaşılmaktadır. Yine yukarıda başlıkları zikredilen diğer video kayıtlarına ilişkin içeriklerin ise “*Şiddete başvuran suç örgütleri*” politikası doğrultusunda platform tarafından paylaşımının engellendiği, bu nedenle başvurana ait kanalın çok sayıda uyarı ve ihtar aldığı, yaptığı itirazların ise reddedildiği görülmektedir. Benzer şekilde başvuranın ikinci başvurusuna konu yaptığı 3 adet videonun da görünürlük durumu platform tarafından “*Gizli (kilitli)*” şeklinde belirlenmek suretiyle üçüncü kişilerin erişiminin önüne geçildiği anlaşılmaktadır. Bu video

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

içeriklerine ilişkin olarak başvuran tarafından yapılan itirazlar başlangıçta platform tarafından reddedilmiştir. Ancak muhatabın yazılı görüşünde geçen ifadesiyle “*dikkatli*” bir şekilde yapılan ikinci değerlendirmede bazı videoların tam erişilebilir hale getirilmesine karar verilmiştir.

90. Açıklanan sebeplerle yani fazla sayıda uyarı ve ihtarın varlığı nedeniyle, platform tarafından başvuranın kanalına video yüklemesinin tamamen engellendiği, nihayetinde “*Gençlerde kalp krizi artıyor; Aile hekiminden kritik uyarılar*” başlıklı videonun başvuran tarafından platforma bu sebeple yüklenemediği görülmektedir.

91. Adı geçen platformda İsrail yanlısı video içeriklerine herhangi bir kısıtlama getirilmemişken başvuran özelinde İsrail’in Filistinlilere yönelik soykırımını duyuran paylaşımların yayından kaldırılmaya konu edilmesi, bu içeriklerin üçüncü kişilerin erişimine kapatılması, paylaşım yapmak isteyen hesabın çok sayıda uyarı ve ihtara konu olması platformun aynı veya benzer durumdaki kişiler arasında sunulan hizmetten yararlanma hakkına müdahale bakımından farklılık gözetdiği, bu durumun başvuran için farklı bir muamele teşkil ettiği kanaatine varılmıştır.

92. Bu çerçevede yukarıda zikredilen başvuru ve ekli belgeler doğrultusunda, 6701 sayılı Kanun’un “*İspat yükü*” başlıklı 21’inci maddesine göre başvuranın, iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emareleri ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyduğu değerlendirilmiş olup, muhatap platform tarafından neden başvuranın farklı durumda bulunarak farklı muameleye tabi tutulduğu, bu muamelenin objektif ve makul bir temele dayanıp dayanmadığı, somut olayda ayrımcılık yasağı ve eşit muamele ilkesinin ihlal edilmediği hususlarının ispat edilmesi gerekmektedir.

93. Muhatap temsilcisi tarafından sunulan yazılı görüşte özetle; başvuran hakkında yayınlanmak istenen içeriklere dair toplamda 20 kere ihtar uygulandığı, tekrar yapılan değerlendirmede ise ihtara konu olan 17 videonun gizli moda alındığı, bu videoların tekrar geri yüklenmesi için başvuranın ek bilgi sunması gerektiği, ihtara konu olan 2 videoda ise herhangi bir hizmet politikası ihlali bulunmadığı gerekçesiyle bu içeriklerin tam olarak erişilebilir hale getirilmesine karar verildiği, ihtara konu olan diğer bir video içeriği hakkında ise şiddet yanlısı içeriklere ilişkin hizmet politikalarının ihlali nedeniyle ihtar yaptırımının devam etmesine karar verildiği ifade edilmiştir.

94. Muhatap temsilcisi sunmuş olduğu yazılı görüşünde ayrıca bahse konu içerikler dışında başvuranın kanalı özelinde geçmişe dönük yapmış olduğu araştırmada ise, kanalın YouTube topluluk kuralları yapısı nedeniyle ihtar aldığını, bu nedenle kanalın çeşitli kısıtlamalara muhatap olduğunu ifade etmiştir.

95. Muhatap temsilcisi tarafından, başvuranın ikinci başvurusuna ilişkin olarak sunulan ikinci yazılı görüşte ise özetle; başvuruya konu üç adet videonun YouTube’un “*Şiddet yanlısı radikal örgütler ve suç örgütleriyle ilgili politikası*” uyarınca gizli moda alındığı, söz konusu içeriklere başvuran tarafından uygun ölçüde bağlam eklenene kadar içeriklerin gizli modda kalacağı ifade edilmiştir.

96. Başvurana ait “...” isimli Youtube Kanalında yapılan açık kaynak araştırmasında başvuranın ikinci başvurusuna konu olan “*Ankara’da Gazze dayanışması: Artık birşeyler yapılınsın.*”, “*Ankara’dan çağrı Söz değil, somut adımlar bekliyoruz*” ve “*Ankara’da Gazze yürüyüşü için on binler hazır*” başlıklı videoların 31/10/2025 tarihi itibarı ile kanal içeriğinde yer almadığı görülmüştür. Benzer şekilde başvuran tarafından ilk başvuruya konu yapılan içeriklerden bazılarını oluşturan “*Ankara’da tek gündem: Gazze sloganıyla yürüyüş...*”, “*Ankara Ulus meydanında Siyonistler lanetlendi*”, “*Ankara’da Filistin’e dua için sabah namazında buluşuyoruz*” “*Soykırım ve katliamların 156’ncı gününde Ankara’da Gazze için yürüyüş yapıldı*” başlıklı paylaşımların da aynı tarih itibarı ile kanal içeriğinde bulunmadığı tespit edilmiştir.

97. Gerek ulusal gerekse uluslararası hukukta ayrımcılık birçok temel bağlamında yasaklanmış ve düzenleme konusu yapılan temeller genelde açık uçlu bir şekilde ifade edilmiştir. 1982 Anayasası’nın “*Kanun önünde eşitlik*” başlığını taşıyan 10’uncu maddesinde de “*siyasi düşünce*”, “*felsefi inanç*” gibi birden çok ayrımcılık temeli zikredilerek “*ve benzeri sebeplerle*” ifadesi kullanılmak suretiyle herkesin kanun önünde eşit olduğu açık bir şekilde belirtilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/

98. İnsan hakları kavramının dinamik yapısı, ayrımcılık yasağına dair gelişen genel farkındalık, tarihsel arka planda ayrımcılığa maruz kalan ve mağdur olma potansiyeli taşıyan hassas grupların varlığı, temellere ilişkin toplumsal bağlam ile bazı ayrımcılık temellerinin hukuki düzenlemelerde açıkça zikredilmek suretiyle belirtilmiş olması gibi nedenlerle öğretide belli başlı temellerin daha sıkı bir koruma rejimine sahip olması gerektiği ifade edilmektedir.

99. Örneğin BM Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmenin 4'üncü maddesi "*Ulusun hayatını tehdit eden ve varlığı resmen ilan edilmiş olan olağanüstü bir durumun ortaya çıkması halinde, bu Sözleşme'ye Taraf Devletler, uluslararası hukuktan kaynaklanan diğer yükümlülüklerine aykırı olmamak ve ırk, renk, cinsiyet, dil, din ya da toplumsal kökene dayalı bir ayrımcılık içermemesi kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde olmak üzere, bu Sözleşme'den doğan yükümlülüklerinden ayrılan tedbirler alabilirler.*" şeklinde düzenlenmiştir. Bahse konu düzenlemede dikkat çeken husus, ifade edilen ayrımcılık temellerinin sayma suretiyle sınırlı bir şekilde ifade edilmiş olmasıdır. Temeller arasında hiyerarşik bir ilişki kuran söz konusu düzenlemede belirtilen temellerin diğer temellere nazaran ayrık ve önemli bir konumda bulunduğu, devletlerin bu temellere ilişkin alanlara müdahale ederken takdir marjının sınırlandırıldığı çıkarımı yapılabilecektir.

100. Bu doğrultuda öğretide, ayrımcılık temelleri için "*geniş kapsamlı*" ve "*karma düzeyli*" sınıflandırma yapılmaktadır. Ayrımcılık temellerinin hepsi için aynı nitelikte koruma öngören hukuki düzenlemeler "*geniş kapsamlı*" olarak ifade edilirken, temeller arasında farklılaştırmaya giderek değişen düzeyde koruma sağlayan hukuki düzenlemeler "*karma düzeyli*" olarak ifade edilmektedir. Ayrımcılık temellerine ilişkin hukuki düzenlemelerdeki bu sınıflandırmayla aynı doğrultuda, belli başlı ayrımcılık temelleri söz konusu olduğunda ulusal, bölgesel ve uluslararası yargı ve yargı benzeri makamların normalden farklı yaklaşımlar benimseyerek daha katı bir koruma rejimi uyguladığı da müşahade edilmektedir. Bu durum yani hukuki pratikte daha fazla korunan ve daha çok gündem konusu olan ayrımcılık temellerinin varlığı, ayrımcılık temelleri arasındaki muhtemel "*hiyerarşik*" ilişkiyi ifade etmektedir.

101. Öğretide "*Şüpheli temeller*" olarak kavramsallaştırılan bu yaklaşım, ayrımcılıkla mücadele eden idari ve yargısal makamların bu temeller söz konusu olduğunda daha hassas, titiz, yoğun ve dikkatli bir değerlendirme yapmasını gerekli kıldığı gibi, bu alana müdahale edecek gerçek veya tüzel kişilerin de "*önemli*" gerekçelere sahip olmasını zorunlu kılmaktadır. Bu anlamda yapılan farklı muameleyi meşrulaştırmak için kullanılan kalıplaşmış, önyargılara dayanan, çeşitli politika belgelerinde geçen ifadelerin tekrarı mahiyetindeki yargılar, farklı bir muamelenin haklı bir gerekçesi olarak değerlendirilememektedir. Bu çerçevede ayrımcılık yasağının çekirdek alanını oluşturan şüpheli temeller bağlamında kişi hak ve özgürlüklerine müdahale bakımından, muhatap gerçek veya tüzel kişilerin daha sınırlı bir takdir hakkına sahip olduğu ayrıca ifade edilmelidir.

102. Somut olayda, paylaşılacak istenen ancak YouTube isimli platform tarafından erişimi kısıtlanan içeriklerin ağırlıklı olarak İsrail'in Filistinlilere yönelik soykırımını kamuoyuna duyuran yayınlar olduğu anlaşılmaktadır. BM İnsani İşler Koordinasyon Ofisi'nin "*Global Humanitarian Overview 2025*" başlıklı raporunda 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana, işgal altındaki Filistin topraklarındaki durumun önemli ölçüde kötüleştiği, işgal, çatışma ve uluslararası hukuka uyulmaması gibi nedenlerle zaten engellenmiş olan hayat kurtarıcı hizmetlere erişimin önemli ölçüde azaldığı ifade edilmiştir. Ayrıca Gazze Şeridi'nde yaşanan katliam ve yıkımın hızı ve boyutunun yakın tarihte görülen hiçbir olaya benzemediği ifade edilmiştir. Bunun yanında Gazze nüfusunun neredeyse tamamının yerinden edildiği ve bu kişilerin sığınacak güvenli bir yer de bulamadığı vurgulanarak, nüfusun yüzde 90'ını oluşturan 1,9 milyon kişinin ülke içinde yerinden edildiği ve bunların yüzde 40'ının sel riski olan bölgelerde yaşadığının tahmin edildiği ifade edilmiştir. Yine bahse konu raporda Gazze genelinde insanların gıda, barınak, temiz su ve tıbbi bakım gibi hayatta kalmak için gerekli temel ihtiyaçlardan yoksun olduğu tespiti yapılarak evlerin yüzde 60'ından fazlasının ve yolların yüzde 65'inin hasar görmüş olduğu, sağlık ve atık yönetim sistemlerinin tahrip olduğu ve temiz su kıtlığı yaşandığı vurgulanmaktadır (BM İnsani İşler Koordinasyon Ofisi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

(OCHA), Global Humanitarian Overview 2025, 2024, s.119).

103. Yine adı geçen Raporda BM İnsani İşler Koordinasyon Ofisi, Kıtık İnceleme Komitesi'nin bölgede açlık, yetersiz beslenme ve hastalıklar nedeniyle ölüm oranlarının hızla artmakta olduğunu belirttiği, kıtlık eşliğinin çoktan aşılmış olabileceği vurgulanmaktadır (OCHA, Global Humanitarian Overview 2025, 2024, s.119, 120). Nitekim BM kuruluşları ve BM destekli Entegre Gıda Güvenliği Aşama Sınıflandırması (IPC), Gazze'de yaşanan durumun “kıtlık” olduğunu resmi olarak ilan etmiştir. IPC'ye göre Gazze'deki kıtlık, felaket seviyesi olan 5. seviyeye ulaşmış olup 640.000'den fazla insan felaket düzeyinde gıda güvensizliği ile karşı karşıyadır (BM Türkiye, “BM Genel Sekreteri: “Gazze'deki kıtlık, insanlığın başarısızlığıdır”, <https://turkiye.un.org/tr/300356-bm-genel-sekreteri-gazze'deki-kıtlık-insanlığın-başarısızlığıdır>).

104. BM İnsani İşler Koordinasyon Ofisine göre Gazze'de hastaneler ve tıbbi tesisler defalarca İsrail'in saldırısına maruz kalarak çalışamaz duruma gelmiş, kısmen çalışır durumda olanlar ise az sayıda personel, yetersiz yakıt ve malzeme ile hizmet vermek zorunda kalmıştır. Yine bu süreçte Gazze'de İsrail tarafından en az 318 insani yardım çalışanı öldürülmüş, tıbbi personel hedef alınmıştır. Ofise göre Gazze ve Batı Şeria'da 3,3 milyon kişinin insani ihtiyaçlarını karşılamak için en az 6,6 milyar dolar gerekmektedir (OCHA, Global Humanitarian Overview 2025, 2024, s.119, 120).

105. BM'nin insan haklarından sorumlu organı olan İnsan Hakları Konseyi'nin Filistin'de işlenen uluslararası hukuk ihlallerini araştırmak üzere kurduğu Bağımsız Uluslararası Soruşturma Komisyonu 16/9/2025 tarihli raporunda, 7/10/2023'ten 31/7/2025 tarihine kadar 60.199 Filistinlinin öldürüldüğünü, bunların 18.430'unun çocuk, 9.735'inin ise kadın olduğunu belirtmiştir. Yine Gazze'de yaşam beklentisinin Ekim 2023'ten önce 75,5 yıl iken, savaşın ilk 12 ayında 40,5 yıla düştüğünü açıklamıştır (BM İnsan Hakları Konseyi, Legal analysis of the conduct of Israel in Gaza pursuant to the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, 2025, s.7, para.20.).

106. Adı geçen Raporda ayrıca Dünya Sağlık Örgütü'ne göre, 7/10/2023 ile 30/7/2024 tarihleri arasında İsrail'in, Gazze Şeridi'ndeki sağlık tesislerine 498 saldırı düzenlediği, bu saldırılarda toplam 747 kişinin öldürüldüğünü tespit ettiği ayrıca vurgulanmıştır (BM İnsan Hakları Konseyi, Legal analysis of the conduct of Israel in Gaza pursuant to the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, 2025, s.9, para.25.).

107. Komisyon, İsrail devletinin yaşanan süreçte Soykırım Sözleşmesi'nin II (a) maddesinde belirtilen “grubun üyelerini öldürme” fiil ve kastıyla, ayrıca Soykırım Sözleşmesi'nin II(c) maddesi uyarınca “kasıtlı olarak grubun fiziksel olarak tamamen veya kısmen yok edilmesine yol açacak yaşam koşullarına maruz bırakılması” fiil ve kastıyla hareket ettiği sonucuna varmıştır (BM İnsan Hakları Konseyi, Legal analysis of the conduct of Israel in Gaza pursuant to the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, 2025, s.16, para.50, s.46, para.147.).

108. BM'nin ana organlarından biri olan Uluslararası Adalet Divanı (UAD), UAD Statüsü'nün 65'inci maddesine göre, BM Antlaşması gereğince ya da Statü'ye uygun olarak görüş istemeye yetkili olan her organ veya kuruluşun talebi üzerine görev alanına ilişkin hukuki sorunlar hakkında görüş verebilmektedir. Bu görev doğrultusunda ilk olarak UAD'nin 9/7/2004 tarihli ve “İşgal Altındaki Filistin Topraklarında Duvar İnşasının Hukuki Sonuçları” başlıklı danışma görüşü, BM Genel Kurulu'nun 8/12/2003 tarihli kararı üzerine verilmiştir. UAD ilgili danışma görüşünde, İsrail'in uluslararası insancıl hukuka uyma yükümlülüğüne ve Güvenlik Konseyi'nin ilgili tüm kararlarının iyi niyetle uygulanması gerekliliğine ve bir Filistin Devleti kurulması amacıyla, mevcut sorunlara müzakere yoluyla çözüm bulunması yönündeki çabaların teşvik edilmesi gerekliliğine dikkat çekilmiştir (Uluslararası Adalet Divanı, Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory, 9 Temmuz 2004).

109. Konuya ilişkin olarak 19/7/2024 tarihli ve “İsrail'in Doğu Kudüs dâhil İşgal Altındaki Filistin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/

Topraklarındaki Politika ve Uygulamalarından Kaynaklanan Hukuki Sonuçlar” başlıklı danışma görüşü, BM Genel Kurulu’nun 30/12/2022 tarihli kararı üzerine verilmiştir. Söz konusu danışma görüşünde UAD; İsrail’in Filistin topraklarındaki varlığının hukuka aykırı olduğunu, bu yasa dışı eyleme bir an önce son vermesi gerektiğini, Filistin topraklarında tüm gerçek ve tüzel kişilere verilen zararın tazmin edilmesi gerektiğini açıklamıştır (Uluslararası Adalet Divanı, Legal Consequences arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, 19 Temmuz 2024).

110. Yine UAD’nin 22/10/2025 tarihli ve “*İsrail’in, İşgal Altındaki Filistin Topraklarında ve Bu Topraklarla İlgili Olarak Birleşmiş Milletler, Diğer Uluslararası Örgütler ve Üçüncü Devletlerin Varlığı ve Faaliyetlerine İlişkin Yükümlülükleri*” başlıklı danışma görüşü, BM Genel Kurulu’nun 19/12/2024 tarihli kararı üzerine verilmiştir. İlgili danışma görüşünde, BM Yakın Doğu’daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansının (UNRWA) işgal altındaki Filistin topraklarında yaşayan Filistinliler için hayati öneme sahip insani yardımları sağlayan bir kuruluş olduğu vurgulanmış; insani yardımın kolaylaştırılması, sivillerin korunması ve BM ile diğer uluslararası aktörlerin bölgeye erişiminin güvence altına alınması gereğine güçlü bir vurgu yapılmıştır (Uluslararası Adalet Divanı, Obligations of Israel in Relation to the Presence and Activities of the United Nations, Other International Organizations and Third States in and in Relation to the Occupied Palestinian Territory, 22 Ekim 2025).

111. 1967’den Bu Yana İşgal Altındaki Filistin Topraklarında İnsan Hakları Durumu Birleşmiş Milletler Özel Raportörü Francesca Albanese’nin hazırladığı “*Bir Soykırımın Anatomisi*”, “*Sömürgeci İmha Yöntemi Olarak Soykırım*” ve “*İşgal Ekonomisinden Soykırım Ekonomisine*” başlıklı raporlar da konuya ilişkin önemli tespitler içermektedir.

112. 25/3/2024 tarihli “*Bir Soykırımın Anatomisi*” başlıklı raporda İsrail’in soykırım suçu işlediğini gösteren eşğin karşılandığına ilişkin makul gerekçelerin olduğu tespiti yapılmak suretiyle İsrail’in, Filistin halkına yönelik soykırım niteliğindeki şiddeti meşrulaştırmak amacıyla savaş hukuku ilkelerini kasıtlı olarak çarpıttığı belirtilmektedir (Francesca Albanese, Bir Soykırımın Anatomisi, 2024, s.2).

113. “*Sömürgeci İmha Yöntemi Olarak Soykırım*” başlıklı 1/10/2024 tarihli Rapor’da da İsrail’in; soykırımı, Filistin topraklarını tamamen sömürgeleştirme ve mümkün olduğunca çok sayıda Filistinliyi ortadan kaldırma amacının ayrılmaz bir parçası olarak gördüğü belirtilmiştir. Raporda ayrıca mevcut soykırım, Filistin’deki yüz yıllık yok edici yerleşimci sömürgecilik projesinin bir parçası olarak nitelendirilmiştir. Adı geçen Rapor’da Gazze soykırımının İsrail yönetimi altındaki diğer Filistinlilere de yayılma riski taşıdığı vurgulanarak tüm dünyanın tanık olduğu bir yerleşimci-sömürgeci soykırımın ve siyasi çıkarların sebep olduğu yaraların yalnızca adalet ile iyileştirilebileceğinin altı çizilmektedir (Francesca Albanese, Sömürgeci İmha Yöntemi Olarak Soykırım, 2024, s.3, para.1, s.30, para.83, s.31, para.88.).

114. İsrail’in Gazze’de soykırım suçu işlediği, İsrail merkezli sivil toplum kuruluşları dahil olmak üzere birçok kuruluş tarafından da tescil edilmiştir.

115. B’Tselem (İşgal Altındaki Topraklarda İnsan Hakları İçin İsrailli Bilgi Merkezi / The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories) tarafından 28/7/2025 tarihinde “*Our Genocide (Soykırımımız)*” başlıklı bir rapor yayımlanmıştır. Raporda İsrail’in Gazze Şeridi’ndeki politikası ve korkunç sonuçlar, üst düzey İsrailli politikacılar ve askeri komutanların saldırı hedefleri hakkındaki açıklamalarıyla birlikte incelendiğinde, İsrail’in Gazze Şeridi’nde Filistin toplumunu kasıtlı olarak yok etmek için koordineli bir eylemde bulunduğu sonucuna varılmaktadır. Rapor’da İsrail’in, Gazze Şeridi’ndeki Filistinlilere karşı soykırım suçunu işlediği açıkça ifade edilmektedir (B’Tselem, Our Genocide, 2025, s.86,87).

116. PHRI (İnsan Hakları İçin Doktorlar – İsrail / Physicians for Human Rights – Israel) adlı kuruluş tarafından da Temmuz 2025 tarihinde “*Destruction of Conditions of Life: A Health Analysis of the Gaza Genocide (Yaşam Koşullarının İmhası: Gazze Soykırımının Sağlık Analizi)*” başlıklı bir rapor yayımlanmıştır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/

Raporda yaşamı sürdürmeyi sağlayan sistemlerin tahrip edilmesi, tahribatın kümülatif nitelikte olması, sivillerin fiziksel ve ruhsal travmaya maruz bırakılması, sivillerin doğrudan öldürülmesi şeklindeki eylemleri nedeniyle İsrail'in Gazze'de uluslararası hukuk açısından soykırım suçunu işlediği tespitine yer verilmiştir (PHRI, Destruction of Conditions of Life: A Health Analysis of the Gaza Genocide, 2025, s.49).

117. Soykırım, insanlığa karşı suçlar, savaş suçları ve saldırı suçlarını yargılamak amacıyla uluslararası yargı yetkisine sahip Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM)'nin 21/11/2024 tarihli Binyamin Netanyahu ve Yoav Gallant hakkında çıkarılan yakalama kararı da Filistin'de işlenen savaş suçu ve insanlığa karşı suçların tüm dünyaya duyurulması ve uluslararası ceza adaletinin sağlanması açısından süreç içerisinde dikkat çekici bir önemli bir gelişme olarak nitelendirilmelidir.

118. Güney Afrika Cumhuriyeti'nin 27/12/2023 tarihinde, 1948 tarihli BM Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'ni ihlal ettiği gerekçesiyle İsrail aleyhine UAD'de açtığı davada Divan, 26/1/2024 tarihinde, İsrail'in Sözleşme'nin 2'nci maddesinde tanımlanan fiillerin işlenmemesi için elinden gelen tüm önlemleri almasına ilişkin tedbir kararını, 28/3/2024 tarihinde ise İsrail'den Gazze'ye acilen ihtiyaç duyulan insani yardımların ulaştırılmasını sağlaması ve Filistinlilerin haklarını ihlal etmemesi gerektiğine ilişkin ek tedbir kararını açıklamıştır. İsrail'in söz konusu tedbir kararlarına rağmen sürdürdüğü eylemler karşısında Divan, 24/5/2024 tarihli kararında, daha önce hükmettiği tedbirlerin yeterli olmadığını belirterek, İsrail'in Refah kentine yönelik askeri saldırılarını derhal durdurması da dâhil olmak üzere daha kapsamlı tedbirlere hükmetmiştir. İsrail söz konusu tedbir kararlarını uygulamamış ve soykırıma devam etmiştir.

119. İfade edildiği üzere somut olgusal gerçeklerle temellendirilmek suretiyle İsrail'in Filistin topraklarında gerçekleştirdiği saldırıların insanlığa karşı işlenen suçlar kapsamında soykırım niteliğine sahip olduğu gerçeği, uluslararası düzeyde faaliyet gösteren kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütleri tarafından farklı boyutlarıyla ele alınmak suretiyle belgelenmiştir. Günümüzde insanlığa karşı en ağır suçların işlendiği Filistin'de yaşanan ve soykırım suçu teşkil eden eylemler, evrensel insan hakları normlarının ve uluslararası hukukun ihlal edildiğini açık bir şekilde göstermektedir. İsrail'in tüm dünyanın gözü önünde sivilleri hedef alan saldırıları neticesinde başta kadın, yaşlı ve çocuklar olmak üzere binlerce kişiyi katletmesi, on binlerce kişiyi yaralaması, bir milyondan fazla kişiyi yerinden etmesi, hastaneleri, ibadet yerlerini ve sivil yerleşim alanlarını bombalaması; temel hak ve özgürlükler ile insancıl hukukun en temel ilkelerinin ihlal edildiğini gözler önüne sermektedir. Bu çerçevede ifade edilen çok sayıdaki tespit ve tespitlerden sarfı nazar etmenin, en basit tabirle hukuki ve vicdani körlük niteliği taşıdığı değerlendirilmekte olup, gerçeklere kulak tıkamak anlamına gelen sessiz bir bekleyişin ya da müteredit bir yaklaşımın da sadece hukuk tarihi açısından değil insanlık tarihi açısından da kayda düşülmesi gereken bir tutum olarak tarihte kendisine yer bulacağı ifade edilmelidir.

120. Özellikle Filistin Devleti ile siyasi, sosyal ve kültürel anlamda tarihi bağlara sahip olan Türkiye Cumhuriyeti de Filistin için ontolojik bir tehdit oluşturan saldırılara ilişkin yaşanan sürece kayıtsız kalmamış; adil, kapsamlı ve kalıcı bir çözümün elde edilmesi amacıyla Filistin halkının bağımsız ve egemen bir devlet olma mücadelesini desteklemiştir.

121. Bu doğrultuda Türkiye Cumhuriyeti, Güney Afrika'nın İsrail'e karşı UAD önünde açtığı davaya, 7/8/2024 tarihinde müdahillik talebinde bulunmuştur. UAD nezdinde görülen davayı başından itibaren takip eden Türkiye'nin müdahil olması, Filistin konusundaki duruşun ortaya konulması ve sürecin adil bir şekilde sonuçlanması açısından önem taşıyan bir adım olarak değerlendirilmektedir.

122. Ayrıca İsrail'in Gazze'de işlediği soykırımla diplomatik alanda mücadele edilerek Filistin konusunun hakkaniyetli bir şekilde ele alınmasını sağlamanın, sorumluluk olmaktan çok bir zorunluluk olduğu ifade edilmelidir. Bu noktada hukuken İsrail'in işlediği suçların hesabının sorulması ve devam eden soykırımın durdurulması için gerekli adımların atılması konusunda Türkiye Cumhuriyeti'nin hukuki destek sağlaması; bu zorunluluğun bir yansıması olmakla birlikte, Filistin Devleti ile olan çok boyutlu ve derin ilişkilerin bir sonucu da olduğu konusunda

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

duraksama bulunmamaktadır.

123. Bu çerçevede, Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi haber ajansı Anadolu Ajansı'nın; “*Kanıt*”, “*Tanık*” ve “*Sanık*” adlı kitap serisiyle, İsrail'in Gazze'de işlediği insanlık suçlarını UCM Roma Statüsü ve uluslararası hukuk kararlarına dayanarak belgeleyip dünya kamuoyuna sunması, savaş suçlarının kayda geçirilmesinin ve kamuoyuna duyurulmasının somut bir tezahürü olarak değerlendirilmektedir. Uluslararası hukuk ve Roma Statüsü'nü esas alarak İsrail'in işlediği savaş suçlarını derleyen bu çalışmalar, soykırıma ilişkin yargılamalar bakımından tanıklıklar sunmaktadır. Bu kitap serisi, İsrail'in işlediği suçlara karşı uluslararası platformlardaki adalet arayışlarına kılavuzluk etmektedir.

124. Ayrıca bir ulusal insan hakları kurumu olarak insan onuru temelinde insan haklarının korunması ve geliştirilmesi amacı doğrultusunda kitle iletişim araçlarını da kullanmak suretiyle bilgilendirme yoluyla kamuoyunda duyarlılığı geliştirmek, uluslararası insan hakları sözleşmelerinin uygulanmasını izlemek, insan hakları ve ayrımcılıkla mücadele alanındaki uluslararası gelişmeleri izlemek ve değerlendirmek, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla gerek görüldüğünde görev alanına ilişkin özel raporlar yayımlamakla görevli Kurumumuz da Filistin topraklarında yaşanan sürece tepkisiz kalmamıştır.

125. Bu doğrultuda Kurumumuz tarafından 23/10/2025 tarihinde yapılan basın açıklamasında, tüm devletlerin İsrail'in Filistin topraklarındaki yasa dışı varlığından kaynaklanan durumu yasal olarak tanımama, bu durumun sürdürülmesine yardım ve destek vermeme yükümlülüğü altında olduğu açıkça kamuoyu ile paylaşılmıştır.

126. Bunun yanında Kurumumuz tarafından İsrail'in Filistin'de gerçekleştirdiği insan hakları ihlallerini disiplinler arası bir yöntemle ortaya koyan, bu suretle sorunun hukuki, siyasi, ekonomik, tarihi ve teolojik boyutlarını ele alan ve sorunun çözümüne dair öneriler içeren “*Filistin’de İnsan Hakları İhlalleri ve Gazze Soykırımı Raporu*” hazırlanmıştır (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Filistin’de İnsan Hakları İhlalleri ve Gazze Soykırımı Raporu, Ankara, 2024).

127. Raporda İsrail'in Filistin'deki işgali ve saldırganlığının tarihsel ve teolojik arka planı, İsrail'in Filistin'i işgali ve uluslararası hukuk ihlalleri, savaş öncesi hukuk ve savaş içi hukuk kuralları açısından İsrail'in Gazze saldırıları, küresel dünyada Gazze suskunluğunun sebepleri, soykırımın ideolojik ve iktisadi bağlamı ele alınmıştır. Rapor ile İsrail'in gerçekleştirdiği soykırımın uluslararası yargı makamlarının ve insan hakları örgütlerinin dikkatine sunularak, İsrail saldırganlığının durdurulması için uluslararası mekanizmaların harekete geçirilmesi de amaçlanmıştır. Rapor kapsamında elde edilen bulgular, İsrail'in açıkça soykırım kastı ile hareket ettiğini göstermiştir.

128. Ayrıca Rapor çalışmaları kapsamında, Gazze'den ülkemize tedavi için getirilen hastalar ve yakınları ile bu kişilerin maruz kaldıkları ve şahit oldukları hak ihlallerinin kayıt altına alınması için görüşmeler gerçekleştirilmiştir. 1948 Soykırımın Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi ile Harp Zamanında Sivillerin Korunmasına İlişkin 1949 Cenevre Sözleşmesi çerçevesinde hazırlanan sorularla; 35 Gazzeli savaş mağduru ile hukukçu akademisyen ve psikologlar eşliğinde gerçekleştirilen görüşmelere Raporun ekinde yer verilmiştir. Bu yönüyle Raporun İsrail'in işlediği soykırım suçuna dair yargılamalara katkı sunması öngörülmüştür. Bu kapsamda delil niteliğindeki raporumuzun, Uluslararası Ceza Mahkemesi sistemine kaydının sağlandığı hususu da ifade edilmelidir.

129. Günümüzde dijital medya aygıtları, teorik olarak mağdurların ve bağımsız gazetecilerin kaydettiği görüntülerin filtresiz bir şekilde dolaşıma girmesine olanak tanıyarak, ihlalleri uluslararası toplumun gündemine taşımaktadır. Bu bağlamda Youtube gibi dijital medya aygıtları geleneksel medyayı aşarak, dinamik bir “*görsel tanıklık*” ve arşiv işlevi sunmaktadır. Bu süreç, bir yandan kolektif hafızanın inşasında ve inkâr politikalarının zayıflatılmasında kritik bir rol oynarken, diğer yandan insan hakları savunucuları ve uluslararası mahkemeler için açık kaynaklı istihbarat niteliği taşıyan bir dijital bellek oluşturmaktadır.

130. YouTube ve benzeri video barındırma platformları, soykırım ve insanlığa karşı suçların ifşasında salt

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

bir iletişim mecrası olmanın ötesine geçerek, söz konusu suçlara dair farkındalık oluşturma ve adli nitelik taşıyan dijital bir arşiv olma işlevine sahiptir. Bu tür platformlar üzerinden dolaşıma sokulan görsel veriler; teyit edilerek, uluslararası yargılamalarda maddi gerçeğin inşasına ve ispat yükümlülüğünün yerine getirilmesine hizmet eden potansiyel bir delil havuzu oluşturmaktadır. Bu sayede ihlallerin belgelenmesinde zaman ve mekan kısıtlamalarını aşan küresel bir sanal tanıklık rejimi kurarak, faillerin hesap verebilirliğini (accountability) artırmakta ve evrensel yargı yetkisi bağlamında cezasızlık (impunity) kültürüyle mücadelede stratejik ve hukuki bir işlev üstlenmektedir.

131. Bu bağlamda soykırıma varan eylemler karşısında medya organlarının özellikle sosyal medya platformlarının en çok dışlanması gereken hususun yaşanan sürece ilişkin potansiyel toplumsal tepkiyi susturmak veya kısıtlamak olması gerektiği, buna karşılık en çok içselleştirilmesi gereken hususun ise konuya ilişkin ifade ve basın özgürlüğü ile bireylerin haber alma hakkının sağlanması, yaşanan acı tablonun görünür ve bilinir kılınması olduğu değerlendirilmektedir.

132. Ancak İsrail tarafından, medyada ve sosyal medyada soykırım suçunu gizlemek ve propaganda yapmak amacıyla birçok girişimde bulunduğu müşahade edilmektedir. İsrail ordusundaki askeri sansür biriminin, medya sansürünün en fazla uygulandığı yıllardan birisi olan 2024'te, günde ortalama 21 habere müdahalede bulunduğu belirtilmektedir (AA, “İsrail’de askeri sansür birimi, 2024’de günde ortalama 21 haberi sansürledi”, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israilde-askeri-sansur-birimi-2024de-gunde-ortalama-21-haberi-sansurledi/3558575>).

133. İsrail Başbakanı Netanyahu’nun ofisi ile Google arasında Haziran 2025’te yaklaşık 45 milyon dolarlık sözleşme imzalandığı ve bu sözleşmenin Google’ın Youtube ve reklam araçları üzerinden İsrail’in resmî mesajlarını –özellikle Gazze’de kıtlık iddialarını reddeden içerikleri– yaydığı yönünde haberler yayımlanmıştır (AA, “Google’ın İsrail hükümetiyle 45 milyon dolarlık propaganda anlaşması yaptığı iddia edildi”, <https://www.aa.com.tr/tr/ayrimcilikhatti/ayrimcilik/googlein-israil-hukumetiyle-45-milyon-dolarlik-propaganda-anlasmasi-yaptigi-iddia-edildi/1827016>).

134. Söz konusu reklamlara ait içeriklerden biri İsrail Dışişleri Bakanlığının resmî Youtube hesabında yayımlanmış olan ve Gazze’de açlık olmadığını iddia ettiği bir videodur. Bu videonun yayımlandığı tarihten bu yana, yaklaşık 4 ayda, 7,3 milyon izlenmeye ulaştığı görülmüştür (Bkz. <https://www.youtube.com/watch?v=3usAK5h33iM>).

135. Tüm bunların yanında İsrail’in X, Outbrain/Teads gibi platformlara da milyonlarca dolar reklam yatırımı yaptığı ifade edilmelidir. Buna göre X platformu ile 3 milyon dolar, Fransız-İsrail platformu olan Outbrain/Teads ile 2,1 milyon dolar reklam anlaşması yapılmış; bu anlaşmalarla platformlar İsrail’in soykırımı gizleyen resmî söylemlerini yaymak için kullanılmaktadır (AA, “Israel spending millions on online ad campaigns to deny Gaza famine: Report”, <https://www.aa.com.tr/en/world/israel-spending-millions-on-online-ad-campaigns-to-deny-gaza-famine-report/3689634>).

136. İsrail’in bunlarla da sınırlı kalmayıp yapay zekâ ve sosyal medya algoritmalarını etkilemek için stratejik yatırımlar yaptığı, özellikle Z kuşağını etkilemek üzere Clock Tower adlı firma ile 6 milyon dolarlık anlaşma gerçekleştirdiği, bu sayede elde edilen veriler ile ChatGPT gibi araçların soykırıma ilişkin yanıtlarını etkilediği iddia edilmektedir (Business and Human Rights Center, “Microsoft & OpenAI allegedly aided Israeli targeting in Gaza through AI & cloud services”, <https://www.business-humanrights.org/en/latest-news/microsoft-openai-allegedly-aided-israeli-targeting-in-gaza-through-ai-cloud-services/>).

137. Washington DC merkezli bir düşünce kuruluşu olan The Heritage Foundation’ın bir projesi olan “Esther Project” gibi isimlerle ilişkilendirilen programlarda, İsrail’in ABD’deki sosyal medya influencerlarına ödeme yaparak kendisi için pozitif içerik üretimi yaptırmaktadır. Söz konusu Projede, Filistin yanlısı protestoların ve antisemitizm olarak nitelendirilen eylemlerin bastırılmasının amaçlanmaktadır (ALJAZEERA, “What is Project Esther, the playbook against pro-Palestine movement in US?”,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

<https://www.aljazeera.com/news/2025/5/31/what-is-project-esther-the-playbook-against-pro-palestine-movement-in-us>).

138. Kendi stratejik hedefleri doğrultusunda politik ve ekonomik etki alanında küresel toplumsal desteği korumak ve artırmak amaçlı bahse konu propaganda çalışmalarının yanında, bu propagandanın aksi yönündeki farkındalık oluşturma girişimlerinin önlenmesine yönelik faaliyetlerin, örneğin gazetecilik faaliyetlerinin, engellenmesi şeklindeki girişim ve çabalar açıklığa kavuşturulmadan, konunun hukuki ve kriminal boyutunun değerlendirilmesinin eksik olacağı düşünülmektedir.

139. Zira vuku bulan olayları objektif kriterleri incelemek ve somut olgusal gerçekler temelinde araştırmak suretiyle yazılı, görsel ve işitsel medya ve yayıncılık araçlarının doğru haber ve bilgi sunması için kullanılmasını gerektiren gazetecilik faaliyetinin, İsrail'in Filistin'de gerçekleştirdiği soykırıma ilişkin insanların doğru bilgiye doğru zamanda doğru araç ve gereçlerle ulaşması konusundaki önemi izahtan varestedir. Bu doğrultuda konuya ilişkin doğru haber ve bilginin üretilmesinin kamusal tartışmaya sağlayacağı yarar ve özellikle gazetecilerin susturulmasının tüm insanların sesinin kısılması anlamına geleceği hususları dikkate alındığında, Filistin topraklarında yaşanan süreci ve bunun dünya genelinde yol açtığı tepkileri haberleştirmek, sansüre karşı bir gazetecinin mesleki sorumluluğu olmaktan ziyade insani bir mecburiyeti olarak değerlendirilmelidir.

140. İsrail tarafından dünya kamuoyunun gözleri önünde gazetecilere yönelik olarak sistematik şekilde insan hakları ihlallerinin gerçekleştirildiği müşahade edilmektedir. Gazze'de gazetecilerin görüntülediği ihlaller, aynı zamanda İsrail'e destek veren devletler ve yöneticilerin hukuki sorumluluğu açısından da delil niteliği taşıdığı açıktır.

141. “*Sınır Tanımayan Gazeteciler*” adlı kuruluş tarafından yayımlanan rapora göre İsrail'in Gazze'ye düzenlediği saldırılarda, 2025 yılında 29 Filistinli medya mensubu öldürülmüştür. Rapora göre İsrail, 2025 yılında dünyada en fazla gazeteci öldüren ülke olarak kayıtlara geçmiştir (AA, “*İsrail, bu yıl da dünyada en fazla gazeteci öldüren ülke oldu*”, <https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/49173>).

142. Yine BM Genel Sekreter Sözcüsü Stephane Dujarric'in, Gazze'nin şimdiye kadarki tüm çatışmalarda gazeteciler için en ölümcül yer olduğunu ifade ettiği görülmektedir (AA, “*BM: Gazze, tüm çatışmalarda gazeteciler için en ölümcül yer oldu*”, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-gazze-tum-catismalarda-gazeteciler-icin-en-olumcul-yer-oldu/3732204>).

143. 2/12/2025 tarihli verilere göre İsrail 8/10/2023 tarihinden itibaren, Gazze saldırılarında 257 gazeteci katletmiştir (AA, “*İsrail'in Gazze'ye saldırılarında 257 gazeteci yaşamını yitirdi*”, <https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/49056>).

144. BM Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından bunlardan yalnızca 69'u için kınama bildirisi yayımlanmıştır (AA, “*Büyükelçi Aybet, Gazze'de gazetecilerin öldürülmesi konusuna UNESCO'nun hassasiyet göstermesini istedi*”, <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/buyukelci-aybet-gazze-de-gazetecilerin-oldurulmesi-konusuna-unesco-nun-hassasiyet-gostermesini-istedi/3717999>).

145. Sosyal medya platformları tarafından, Gazze'deki soykırım devam ederken İsrail karşıtı paylaşımlara birtakım kısıtlamalar getirilmek suretiyle kamuoyunun bilgi alma hakkına müdahalede bulunulduğuna da şahit olunmaktadır. Birçok haber ve kişisel paylaşım konu olan söz konusu nitelikteki İsrail karşıtı paylaşımlara yapılan sansürün, soykırıma destek niteliği taşıdığı değerlendirilmektedir. Örneğin; Filistinli gazeteci Salih el-Caferavi'nin uğradığı saldırı sonrası hayatını kaybetmesinin ardından birkaç saat sonra Instagram, Caferavi'nin hesabını kapatmıştır (Anadolu Ajansı, “*Instagram, Filistinli gazeteci Salih el-Caferavi'nin hesabını kapattı*” iddiası”, <https://www.aa.com.tr/tr/teyithatti/gazze/instagram-filistinli-gazeteci-salih-el-caferavinin-hesabini-kapatti-iddiasi/1819547>).

146. İtalyan Gazeteci Gabriele Nunziati'nin, Avrupa Birliği (AB) Komisyonu sözcülerine sorduğu “*Rusya'nın Ukrayna'nın yeniden inşası için tazminat ödemesi gerektiğini defalarca tekrarladınız. Gazze*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Şeridi'nin neredeyse tamamını ve sivil altyapıyı yok eden İsrail'in, Gazze'nin yeniden inşası için tazminat ödemesi gerektiğine inanıyor musunuz?" sorusunun ardından işten çıkarılması, sansürün başka bir boyutunu gösteren bir örnektir (Anadolu Ajansı, "AB sözcülerine "Gazze" sorusu nedeniyle işini kaybeden gazeteci, savunduğu değerleri korumakta kararlı", <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/ab-sozculerine-gazze-sorusu-nedeniyle-isini-kaybeden-gazeteci-savundugu-degerleri-korumakta-kararli/3748854>).

147. YouTube isimli paylaşım platformu tarafından, Gazze'de İsrail'in soykırımından kurtulan anneleri konu alan bir belgeselin, Filistinli gazeteci Şirin Ebu Akile ve sivillerin öldürülmesinde İsrail'in rolünü ortaya çıkaran bir videonun ve İsrail'in işgal altındaki Batı Şeria'da Filistinlilerin evlerini yıktığını ortaya koyan bir başka video içeriği dahil olmak üzere en az 700 videoyu sildiği iddia edilmektedir. İlgili platformun ayrıca, videoları paylaşan Filistinli insan hakları grupları Al-Haq, Al Mezan İnsan Hakları Merkezi ve Filistin İnsan Hakları Merkezinin (PCHR) hesaplarını da platformdan kaldırdığı belirtilmektedir (AA, "YouTube, İsrail'in Filistin'deki insan hakları ihlallerini gösteren yüzlerce videoyu sildi", <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/youtube-israilin-filistindeki-insan-haklari-ihlallerini-gosteren-yuzlerce-videoyu-sildi/3735566>). Öte yandan, adı geçen platformda İsrail yanlısı video içeriklerine herhangi bir kısıtlama getirilmediği anlaşılmaktadır.

148. Almanya'nın kamu yayın organı ZDF'nin sosyal medya hesaplarında "soykırım", "yıpratma savaşı" ve hatta "Filistin" ifadelerine yer verilen yorumların otomatik olarak gizlendiği ortaya konulmuştur (AA, "Alman medyasında soykırım sansürü: Gazze gerçeği nasıl gizleniyor?", <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/alman-medyasinda-soykirim-sansuru-gazze-gercegi-nasil-gizleniyor/3710880>).

149. Reuters adlı kuruluşun çalışanlarının, İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği soykırımı haber haline getirme konusunda, şirket yönetimi ve editöryal kadronun İsrail yanlısı tutumu nedeniyle sansürlene ile karşı karşıya kalmakta olduğu ifade edilmektedir (AA, "Reuters'ta İsrail yanlısı sansür: Gazze soykırımı haberlerinde çifte standart", <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/reuters-ta-israil-yanlisi-sansur-gazze-soykirimi-haberlerinde-cifte-standart/3666593>).

150. Yine BBC'ye "Gazze: Saldırı Altındaki Doktorlar" adlı belgeseli hazırlayan Ben De Pear, kurumun, kendisini ve ekibini susturmak için "çifte gizlilik maddesi" bulunduran sözleşmeyi dayatmaya çalıştığını ifade etmiştir (AA, "Gazze belgeselinin yapımcısı, BBC'yi kendisini susturmaya çalışmakla suçladı", <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/gazze-belgeselinin-yapimcisi-bbcyi-kendisini-susturmaya-calismakla-sucladi/3621340>).

151. Bu yönüyle soykırımı yalnızca bazı devletlerin değil şirketlerin de doğrudan ya da sansür gibi dolaylı uygulamalarla destek verdiği görülmektedir. Bu çerçevede ayrımcılık hiyerarşisi hakkında yukarıda zikredilen açıklamalar ile Filistin'de yaşanan trajediye dair ulusal ve uluslararası kuruluşların açık tespitleri bir arada değerlendirildiğinde; İsrail yanlısı video içeriklerine herhangi bir kısıtlama getirilmemişken Filistin'de İsrail tarafından yürütülen siyasi ve askeri politikalara ilişkin toplumsal tepkiyi, vicdani bir sorumluluk bilinciyle bahse konu platform aracılığıyla geniş halk kitlelerine duyurmak amacına matuf ve şiddetin sıradanlaştırılmasına itiraz etme niteliği taşıdığı değerlendirilen video içeriklerinin kısıtlanması konusundaki Youtube platformunca sergilenen engelleyici yaklaşım, ciddi ve çok önemli gerekçelerle izah edilmelidir.

152. Bu bağlamda yapılan değerlendirmede, başta "Ankara'da tek gündem: Gazze sloganıyla yürüyüş...", "Ankara Ulus meydanında Siyonistler lanetlendi", "Ankara'da Filistin'e dua için sabah namazında buluşuyoruz", "Soykırım ve katliamların 156'ncı gününde Ankara'da Gazze...", "Ankara'da Refah Çadırkent katliamını telin etmek için yürüyoruz...", "Hacettepe Üniversitesi öğrencileri Filistin için yürüdü", "Ankara'da Gazze dayanışması...", "Ankara'dan çağrı; Söz değil. Somut adımlar bek..." ve "Ankara'da Gazze yürüyüşü için on binler hazır" başlıklı içerikler olmak üzere, başvuran tarafından paylaşılma konu yapılmak istenen video içeriklerinin yayından kaldırılmasına, görünürlüklerinin gizli (kilitli) moduna alınmasına, başvurandan ek bilgi ve açıklama istenmesine, nihayetinde kanala video yüklenmesinin engellenmesine sebep

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

olarak gösterilen “Şiddete başvuran suç örgütleri” şeklindeki gerekçe; haklı, meşru, objektif ve makul bir gerekçe olarak değerlendirilmemiştir.

153. Başvuruya konu paylaşımlar, İsrail tarafından Filistin’de yaşayan sivil insanların öldürülmesine, bedensel ve zihinsel olarak zarar verilmesine, fiziksel varlıklarının tamamen veya kısmen ortadan kaldırılmasına yönelik yaşam koşullarının kasten dayatılmasına karşı başvuranın eleştirel tutumunu yansıtmaktadır.

154. İlgili paylaşımlar, gazetecilik mesleğini icra eden başvuranın kamu yararını ilgilendiren her konuyu kamuoyuna iletme görevinin ve kamunun fikir ve bilgi alma hakkının bir parçasını oluşturmaktadır. Zira demokratik bir toplumun temel unsurlarından birini oluşturan basın özgürlüğü, bu alanda görev icra eden basın mensupları aracılığıyla yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası alanda öne çıkan olaylara ilişkin gerçeklik, güncellik, kamu yararı, özel hayata saygı ve gazetecilik etik değerleri gibi ilkelere bağlı olarak, ilgili konulara yorum ve eleştiri getirmek suretiyle toplumsal gözetleyicilik rolünün gerçekleştirilmesine hizmet etmektedir. BM İnsan Hakları Konseyi’nin Filistin’de işlenen uluslararası hukuk ihlallerini araştırmak üzere kurduğu Bağımsız Uluslararası Soruşturma Komisyonu’nun 16/9/2025 tarihli raporuna göre 7/10/2023’ten 31/7/2025’e kadar 18.430’u çocuk, 9.735’i kadın olmak üzere 60.199 Filistinlinin ölümüne yol açan soykırıma ilişkin olarak, başvuran tarafından sorumluluk bilinciyle olayların haberleştirilmesi, kamuoyunun bilinçlendirilmeye çalışılması, yaşanan süreçte Filistin halkının mücadele iradesinden yana tavır konulması şeklindeki paylaşımların basın özgürlüğünün potansiyel kapsamı içerisinde olduğu değerlendirilmektedir.

155. Ayrıca Anayasa’nın “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” başlıklı 26’ncı maddesinde bu hürriyetin kullanılmasında sınır teşkil ettiği ifade edilen “millî güvenlik”, “kamu düzeni”, “kamu güvenliği”, “Cumhuriyetin temel nitelikleri”, “Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması”, “suçların önlenmesi”, “suçluların cezalandırılması”, “Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması”, “başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması”, “yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi” gibi sınırlama sebeplerinin somut olayda gerçekleşmediği değerlendirilmektedir.

V. KARAR

Başvuran ...’nın, gazetecilik ve muhabirlik faaliyetlerini yürüttüğü ve bir basın mensubu olarak bilgi ve fikir iletme yükümlülüğü altında olduğu, YouTube tarafından yayından kaldırılan başvuru konusu video içeriklerinin, Dünya kamuoyunun yakından takip ettiği, İsrail Devleti tarafından Filistinlilere yönelik olarak gerçekleştirilen soykırıma ilişkin haber niteliğinde yayınlar olduğu ve olgusal bir temele dayandığı görülmektedir.

Anayasa’nın 28’inci maddesine göre de basın hürdür ve sansür edilemez. Anayasa’nın 26’ncı maddesi sadece bilgiyi açıklama ve yayma hakkını değil aynı zamanda kamunun bu bilgiyi alma hakkını da garanti altına almaktadır. BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin 19’uncu maddesi ile AİHS’in 10’ın maddesine göre herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir ve bu hak, kanaat özgürlüğü ile haber ve görüş alma ve verme özgürlüğünü kapsamaktadır. AİHM, ifade ve basın özgürlüğüne yapılan her türlü müdahale ve kısıtlamaya ilişkin, basının “bekçi” rolünün özel bir önem kazandığı, konu kamuyu ilgilendiren bir husus olduğunda, ifade özgürlüğü üzerindeki kısıtlamalar için çok az alan kaldığını; kamuyu ilgilendiren bilgilere erişimin engellenmesinin basında ve ilgili alanda çalışan gazeteciler üzerinde yarattığı caydırıcı etki nedeniyle bir daha bu tür haberlere yer verilmemesi ve kamunun toplumsal olay ve olgulardan haberdar olamamasına yol açtığını; tarafların korunan hakları arasında adil bir denge kurulması gerektiğini; bunun yanı sıra yapılacak müdahalenin hukuka uygun olması, meşru bir amacının bulunması ve demokratik toplumda gerekli olmasını; nitekim, müdahaleye karşı etkili başvuru yollarının fiilen erişilebilir ve sonuç alıcı nitelikte olması ve kararların yeterli ve ilgili gerekçelerle desteklenmesi gerektiğini açıkça ifade etmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Buna göre, başvuranın haber niteliğinde hazırladığı videoların YouTube tarafından yayından kaldırılması ve kısıtlanması ile hem başvuranın haber ve fikirleri verme hakkına hem de kamunun haber ve fikirleri alma hakkına yönelik bir sansür ve müdahalenin mevcut olduğu, söz konusu kısıtlamalara ilişkin başvuranın yaptığı itirazların YouTube tarafından dikkate alınmadığı, kararların kalıp veya otomatik gerekçelere dayandırıldığı, bu kararlara karşı başvurana teorik olarak itiraz imkanı verilmesine karşın pratikte etkili başvuru yollarının sağlanmadığı ve yeterli gerekçe sunulmadığı; söz konusu müdahalenin caydırıcı etki yaratabilecek potansiyele sahip olduğu, bu kapsamda başvuranın, Anayasa ve AİHS başta olmak üzere ulusal ve uluslararası mevzuat ile güvence altına alınan, ifade ve basın özgürlüklerine yönelik; hukuka uygun olmayan, meşru bir amaç gütmeyen ve demokratik bir toplumda gerekli olmayan bir müdahalenin mevcut olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

Diğer yandan, BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin 2'nci maddesi ile AİHS'in 14'üncü maddesi ve 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesi gereğince cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı her türlü ayrımcılık yasaktır. AİHM de birçok içtihadında, karşılaştırılabilir durumda olan veya göreceli olarak benzer durumda olan kişilere yönelik muamele farkını ayrımcılık olarak nitelemektedir. AİHM, muamele farkının ayrımcı kabul edilmesi için; objektif ve makul gerekçelerinin bulunmaması, meşru bir amaca dayanmaması, izlenen yöntemler ve gerçekleştirilmek istenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi olmaması gerektiğini belirtmektedir.

Açıklanan nedenlerle YouTube isimli platformun, İsrail yanlısı video içeriklerine herhangi bir kısıtlama getirilmemişken Filistinlilerin maruz kaldığı soykırıma ilişkin video içeriklerini kısıtlayarak; başvurana siyasi ve felsefi görüşü nedeniyle aynı durumdakilere kıyasla farklı muamelede bulunduğu, söz konusu farklı muameleye temel oluşturacak makul, ölçülü ve orantılı bir neden de sunmadığı, başvuranın siyasi ve felsefi görüşü nedeniyle sunulan hizmetten mahrum bırakılarak toplumsal paylaşım alanından dışlandığı; bu nedenle, başvuranın hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanması engellenerek 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesi kapsamında düzenlenen ayrımcılık yasağının siyasi ve felsefi görüş temeline dayalı olarak ihlal edildiği kanaatine varılmıştır.

İhlalin etki ve sonucunun ağırlığı ile muhatapın ekonomik durumu ve hukuki konumu göz önünde bulundurularak ihlal konusu eylemle ilgili muhataba 204.285,00 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLDİĞİNE,

B. Muhatap Google İstanbul Bilgi Teknolojileri Limited Şirketi hakkında 204.285,00 TL (İkiYüzDörtBinİkiYüzSeksenBeş TL) İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASINA,

C. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

Ç. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

24/12/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

e-imzalıdır

Prof. Dr. Fahrettin ALTUN
Kurul Başkanı

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
II. Başkan

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Fatma ÇINAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Kurul Üyesi

Dr. Ömer ÇELEN
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

Tayyip UÇAR
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>